

โครงการออกแบบผ้าไหม บ้านนาตั้ง
อำเภอเขวาสันรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
เพื่อบริษัท ชิม ทอมป์สัน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรม
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2556 - 2557

โครงการออกแบบผ้าไหม บ้านนาตัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

เพื่อบริษัท จิม ทอมป์สัน

Bann Natang Khwao Sinarin Surin's Silk Design for Jim Thompson The Thai Silk Company

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2556

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตผลิต

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ โสวิทย์สกุล
คณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

อาจารย์ จารุพัชร อาชวะสมิต

อาจารย์ ผ่องศรี รอดโพธิ์ทอง

อาจารย์ ศักดิ์จิระ เวียงเก่า

อาจารย์ ปาณसार สุขสงวน

กรรมการและเลขานุการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

จารุพัชร

.....
อาจารย์จารุพัชร อาชวะสมิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โครงการออกแบบผ้าไหม บ้านนาตัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบริษัท จิม
ทอมป์สัน

Bann Natang Khwao Sinarin Surin's Silk Design for Jim Thompson The
Thai Silk Company

ชื่อ นางสาวอนุชญา ปิณฑาวณิช

รหัสนักศึกษา 52020234

คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์

ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์จรรพพัชร อาชวะสมิต

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

ปัญหาสิ่งแวดลอมที่สำคัญในปัจจุบันและประเด็นที่เห็นได้ชัดของปัญหาสิ่งแวดลอม คือ ปัญหา
มลพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดลอม

หมู่บ้านนาตัง ตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ถือเป็นหมู่บ้านผ้าไหมที่มี
ภูมิปัญญาโดดเด่นในการย้อมสีเส้นไหมจากธรรมชาติที่มีสีล้วนสวยงาม มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่ง
แวดลอม โครงการออกแบบผ้าไหมบ้านนาตัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบริษัท จิม ทอมป์สัน
จึงเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาในการทำผ้าไหมนี้ และต้องการพัฒนาผ้าไหมให้มีรูปแบบที่หลากหลาย มีความ
ทันสมัย เหมาะสมและสอดคล้องต่อการใช้งานในปัจจุบัน โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นกลุ่มชาวต่างประเทศ
ทั้งในยุโรป อเมริกาและญี่ปุ่น ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป เห็นคุณค่าของงานออกแบบ มีความทันสมัย ชอบความ
แปลกใหม่และสนใจงานออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดลอม มีกลุ่มเป้าหมายรองเป็นคนไทยที่ชื่นชอบผ้าไหม
และสนใจงานออกแบบที่มีความทันสมัย แต่ยังคงอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมเอาไว้ โดยผลิตภัณฑ์ใน
โครงการมีดังนี้

ผ้าพันคอ	ขนาด 50 x 180 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 50 x 260 เซนติเมตร	จำนวน 2 ผืน
	ขนาด 50 x 300 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
ผ้าคลุมไหล่	ขนาด 100 x 100 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 200 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 260 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 300 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน

โดยได้รับแรงบันดาลใจในการออกแบบในคอลเลกชันนี้มาจากการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม

และภูมิปัญญาในท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์ คือการทำผ้าไหม และการทำเครื่องประดับที่เรียกว่า ปะเก้อม
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือตะเกรา เข้าด้วยกันจนเกิดเป็น คอลเลกชันผ้าไหมที่ใช้เทคนิคการย้อมสีธรรมชาติจากคราม และเทคนิคพิเศษที่เส้นพุ่ง ในชื่อว่า “INDIGO” ที่มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีความทันสมัย เป็นสากล เหมาะสมต่อการใช้งานในปัจจุบัน แต่ยังคงสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมของไทยเอาไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

โครงการออกแบบผ้าไหม บ้านนาตง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบริษัท จิม ทอมป์สัน จะไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้ ถ้าขาดบุคคลต่างๆ ที่ได้กล่าวถึงเหล่านี้ ซึ่งกรุณาให้ความช่วยเหลืออย่างดีในทุกๆ ด้าน ตลอดการเรียนและ การทำงานตลอดมา ซึ่งข้าพเจ้ามีความซาบซึ้ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ บริษัท จิม ทอมป์สัน ที่ได้จัดโครงการดีๆ ทำให้ข้าพเจ้าได้ไปศึกษาวัฒนธรรมการทำผ้าไหมไทยที่จังหวัดสุรินทร์ จนเกิดเป็นแรงผลักดันและแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าได้คิดทำโครงการนี้

นายเขมววัฒน์ ปิณฑวณิช (คุณพ่อ) นางพจนกร ปิณฑวณิช (คุณแม่) ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดู ส่งเสียให้ข้าพเจ้าได้เล่าเรียน และคอยอบรมสั่งสอนข้าพเจ้าทั้งทางโลกและทางธรรม คุณแลทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งคอยเป็นกำลังใจ ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือทั้งในด้านการเงิน คอยมารับ - ส่งระหว่างการเดินทางในการไปจังหวัดสุรินทร์ ให้ความรักความอบอุ่น โดยให้ความช่วยเหลือมาตลอด

พี่เป็นที่คอยมารับ - ส่งแทนคุณพ่อ คุณแม่เวลาท่านไม่ว่าง และคอยให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ และความเป็นห่วงเป็นใยน้องสาวคนนี้อย่างตลอด

นายสุรโชติ ตามเจริญ (น้ำโก๋) หัวหน้ากลุ่มมัคหมี่โฮลโบราณย้อมสีธรรมชาติ บ้านนาตง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ นำเหลือว ที่ได้ให้ความรู้เรื่องการย้อมสีธรรมชาติ การทำผ้าไหม ตลอดจนให้ความเอ็นดู คอยดูแลและเป็นธุระให้ตลอดการทำงานอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์เสมือนว่าข้าพเจ้าเป็นบุตรสาว ขอบคุณพี่กอล์ฟ น้องเกมส์ที่คอยรับ- ส่งตลอดการใช้ชีวิตอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ ขอบคุณน้องเก๋ที่ทำให้ข้าพเจ้าไม่เหงาตลอดการใช้ชีวิตอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์

ขอบคุณนางสมพอง อยู่เกษม (ป้าพอง) นางจำเนียร ภาสุวรรณ (พี่ป้า) ที่คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ เรื่องการทอผ้าไหม รวมถึงทุกๆ คนในหมู่บ้านที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีและคอยช่วยเหลือเสมอมา

อาจารย์จารุพัชร อาชวะสมิต ที่ทำให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่จังหวัดสุรินทร์ คอยอบรมสั่งสอนด้านการเรียนและการใช้ชีวิต คอยเป็นที่ปรึกษาจนทำให้โครงการนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อาจารย์ศักดิ์จรัส เวียงเก่า อาจารย์ผ่องสี รอคโพธิ์ทอง อาจารย์ปานสาร สุขสงวน อาจารย์อุไรวรรณ ปิณฑนิยากุล ที่คอยมอบความรู้และคำแนะนำที่ดี

อาจารย์ทุกๆ ท่าน ที่สอนข้าพเจ้ามาตั้งแต่ปี 1 ถึงปี 5 ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ที่มากมาย มีประสบการณ์ที่หลากหลาย ให้แง่คิดต่างๆ จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการใช้ชีวิตได้

ขอบคุณน้องอ๊อฟที่มาเป็นนางแบบ ถึงแม้จะเหนื่อยแต่ก็ไม่เคยบ่นเลย

ขอบคุณน้องหยกที่มาเป็นช่างภาพ จนการถ่ายภาพแฟชั่นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอบคุณพี่แนทที่ให้ยืมชุดเพื่อใช้ในการถ่ายภาพแฟชั่น

ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่มาช่วยจัดนิทรรศการจนจบด้วยดี

ขอบคุณพี่บอย ที่คอยให้ยืมของ และดูแลเป็นอย่างดีเวลาเข้าชอป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา iv และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์	I
บทคัดย่อ	II
กิตติกรรมประกาศ	IV
สารบัญ	V
สารบัญตาราง	VIII
สารบัญภาพ	IX

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา	2
1.4 ความเป็นไปได้ของโครงการ	3
1.5 ขอบเขตของโครงการ	3
1.6 แนวทางการศึกษาวิจัย	3
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4

บทที่ 2 การค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล

2.1 ข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแบรนด์ จิม ทอมป์สัน	5
2.1.1 ประวัติความเป็นมาบริษัท	5
2.1.2 การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของบริษัทจิม ทอมป์สัน	7
2.1.3 กลุ่มเป้าหมาย	8
2.1.4 ข้อมูลด้านวัสดุ	8
2.1.5 ประเภทผลิตภัณฑ์ของบริษัท จิม ทอมป์สัน	9
2.1.6 กระบวนการผลิตของบริษัทจิม ทอมป์สัน	11
2.1.7 ข้อมูลทางการตลาดของบริษัทจิม ทอมป์สัน	12
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มมดหมี่โฮลโบราณทอผ้าสีธรรมชาติ หมู่บ้านนาดัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์	16
2.2.1 ประวัติความเป็นมา	16
2.2.2 ลักษณะเด่นของผ้าไหมจังหวัดสุรินทร์	16
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับไหม	18
2.3.1 การปลูกหม่อน	18
2.3.2 หนองไหม	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3.3 มาตรฐานเส้นไหมไทย	25
2.3.4 คุณสมบัติทางกายภาพของไหม	27
2.3.5 ลักษณะการทอและการนำไปใช้งาน	28
2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการข้อมไหมด้วยสิริธรรมชาติ	28
2.4.1 การข้อมไหมให้ได้สีน้ำเงินจากธรรมชาติด้วยคราม	28
2.5 กระบวนการผลิตผ้าไหม	32
2.5.1 การฟอกไหม	32
2.5.2 การข้อม	33
2.5.3 การกรอ	33
2.5.4 การทอ	34
2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์	35
2.6.1 ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าพันคอ	35
2.7 คุณลักษณะของสี	35
2.7.1 การแบ่งสีตามค่าต่างๆ	36
2.7.2 อิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึก	36
2.7.3 แม่สี	37
2.7.4 วงจรสี	37
2.7.5 วรรณะของสี	37
2.7.6 สีตรงข้าม	37
2.7.7 สีกลาง	38
2.7.8 ค่าความเข้มหรือน้ำหนักของสี	38
บทที่ 3 การพัฒนาการออกแบบ	
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปแนวทางที่ใช้ในการออกแบบ	40
3.1.1 ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย	40
3.1.2 แนวทางการออกแบบ	40
3.2 การทดลองเทคนิคบนผืนผ้า	41
3.3 การพัฒนาออกแบบลวดลายเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับเทคนิคการทอ	42
3.4 การออกแบบผลิตภัณฑ์	46
3.5 การวางลาย และเทคนิคบนผลิตภัณฑ์	47
3.6 สรุปผลการออกแบบ	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การนำเสนอผลงานออกแบบ	
4.1 รายละเอียดผลิตภัณฑ์	52
4.2 การประเมินราคาค่าต้นทุน	56
4.3 ภาพถ่ายผลิตภัณฑ์ต้นแบบ	59
บทที่ 5 สรุปผลการออกแบบและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการออกแบบ	65
5.2 ข้อเสนอแนะของนักศึกษา	65
5.3 ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	68
ประวัติผู้เขียน	69

สารบัญตาราง

ตารางที่

2.1 แสดงลักษณะการทอและการนำไปใช้งานของไหม

หน้า

28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา VIII และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงตราสัญลักษณ์ของแบรนด์ จิม ทอมป์สัน	5
2.2 แสดงจิม ทอมป์สันหรือ เจมส์ แฮร์ริสัน วิลสัน ทอมป์สัน	6
2.3 แสดงสินค้าของบริษัทจิมทอมป์สัน	11
2.4 แสดงบรรยากาศภายในพิพิธภัณฑ์บ้านใหม่ไทย	15
2.7 แสดงลักษณะของใบหม่อน	18
2.8 แสดงลักษณะของหนอนไหม และรังไหม	20
2.9 แสดงเส้นไหมคุณภาพดี	21
2.10 แสดงแผนภูมิกระบวนการสาวไหม	22
2.11 แสดงอุปกรณ์สาวแบบพื้นบ้าน	23
2.12 แสดงเครื่องกรอทำใจไหมในโรงสาวไหมชุมชน	24
2.13 แสดงลักษณะของด้นคราม	29
2.14 แสดงลักษณะของหม้อคราม	31
2.15 แสดงการย้อมเส้นไหม	33
2.16 แสดงการกรอเส้นไหม	34
2.17 แสดงการทอ	34
2.18 แสดงผ้าพันคอรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า	35
2.19 แสดงผ้าพันคอรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส	36
2.20 แสดงแม่สี สีขั้นที่ 2 วงจรสี และ สีร้อน สีเย็น	37
2.21 แสดงคู่มือที่ติดกัน	38
2.22 แสดงค่าน้ำหนักของสีหลายสี	38
2.23 แสดงค่าน้ำหนักสีเดียวของสีแดง	39
2.24 แสดงความจัดของสีแดง	39
3.1 แสดงแรงบันดาลใจ ลวดลาย สีเส้น และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่นำมา ใช้ในงานออกแบบ	40
3.2 แสดงลักษณะการวางลายของเส้นยืน	41
3.3 แสดงเทคนิคต่างๆ ที่นำมาใช้ในผลิตภัณฑ์	41
3.4 แสดงการออกแบบผ้าคลุมไหล่	42
3.5 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ	42
3.6 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ	43
3.7 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ	43
3.8 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ	44
3.9 แสดงการออกแบบผ้าคลุมไหล่	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.10 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ	45
3.11 แสดงการออกแบบผ้าคลุมไหล่	45
3.12 แสดงการออกแบบผ้าคลุมไหล่ และผ้าพันคอรวมทั้งหมด 8 ชิ้น	46
3.13 แสดงแบบสรูปผ้าคลุมไหล่ และเทคนิคที่นำมาใช้	47
3.15 แสดงแบบสรูปผ้าพันคอ และเทคนิคที่นำมาใช้	48
3.16 แสดงแบบสรูปผ้าคลุมไหล่ และเทคนิคที่นำมาใช้	48
3.17 แสดงแบบสรูปผ้าพันคอ และเทคนิคที่นำมาใช้	49
3.18 แสดงแบบสรูปผ้าคลุมไหล่ และเทคนิคที่นำมาใช้	49
3.19 แสดงแบบสรูปผ้าพันคอ และเทคนิคที่นำมาใช้	50
3.20 แสดงแบบสรูปผ้าคลุมไหล่ และเทคนิคที่นำมาใช้	50
4.1 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่	52
4.2 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	53
4.3 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	53
4.4 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	54
4.5 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	54
4.6 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่	55
4.7 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	55
4.8 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่	56
4.9 แสดงภาพถ่ายผลิตภัณฑ์ต้นแบบในรูปแบบแพชั่น	59
4.10 แสดงรายละเอียดผ้าพันคอในขณะสวมใส่	60
4.11 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่	60
4.12 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่	61
4.13 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่	61
4.14 แสดงรายละเอียดผ้าพันคอในขณะสวมใส่	62
4.15 แสดงรายละเอียดผ้าพันคอในขณะสวมใส่	62
4.16 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่	63
4.17 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่	63
4.18 แสดงรายละเอียดผ้าพันคอในขณะสวมใส่	64
4.19 แสดงภาพถ่ายผ้าพันคอและผ้าคลุมไหล่ในรูปแบบแพชั่น	64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา x ะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญในปัจจุบันและประเด็นที่เห็นได้ชัดของปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ ปัญหามลพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หมู่บ้านผลิตผ้าไหม หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า หมู่บ้านผ้าไหม บ้านนาตั้ง ตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีภูมิปัญญาโดดเด่นในการย้อมสีเส้นไหมจากธรรมชาติที่มีสีสันทนสวยงามและหลากหลาย ซึ่ง มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงขาดรูปแบบของผลิตภัณฑ์และลวดลายของผ้าที่มีความทันสมัย และเหมาะสมกับรูปแบบการใช้งานในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก

ในปัจจุบันกระแสรักษ์สิ่งแวดล้อมกำลังเป็นที่นิยมส่งผลให้คนที่นิยมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมเพิ่มจำนวนมากขึ้น

จากปัญหา โอกาส และข้อมูลต่างๆที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงมีแนวคิดในการจัดทำโครงการออกแบบผ้าไหม โดยการพัฒนารูปแบบ และปรับปรุงกรรมวิธีต่างๆ ในการตกแต่งลวดลาย สีสันทน และเทคนิคในการทอ เพื่อให้เกิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่ เหมาะกับการใช้งานในปัจจุบัน เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าไหม เป็นการสร้างทางเลือกใหม่ๆให้กับผู้บริโภคทั้งยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อออกแบบลวดลายผ้าไหมของบ้านนาตั้ง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ให้มีความแปลกใหม่และสอดคล้องกับ การใช้งานในปัจจุบัน เพื่อสร้างทางเลือกใหม่ๆให้กับผู้บริโภค
- 1.2.2 เป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย
- 1.2.3 เพื่อทดลองและพัฒนา เทคนิคการทำลวดลายต่างๆ ของการทอผ้าไหม
- 1.2.4 เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนมาปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และสร้างรายได้ให้กับชุมชน

1.3 ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา

ปัญหา	แนวทางแก้ปัญหา
<p>ด้านการออกแบบ</p> <p>1. รูปแบบ และลวดลายของผ้าใหม่ ยังคงเป็นรูปแบบดั้งเดิม ไม่เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน</p>	<p>1. ศึกษา พัฒนา และออกแบบลวดลายของผ้าใหม่ให้มีความแปลกใหม่ เหมาะสมกับความต้องการและการใช้งานในปัจจุบัน</p>
<p>ด้านการผลิต</p> <p>1. การทำย้อมสีใหม่ด้วยวิธีธรรมชาติมีความคลาดเคลื่อน ทำให้ในการย้อมสีแต่ละครั้งได้สีที่ไม่เหมือนเดิม</p>	<p>1. ศึกษากระบวนการย้อมสีจากธรรมชาติเพื่อที่จะสามารถนำเทคนิคดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ และมาพัฒนาเพื่อให้การย้อมแต่ละครั้งได้สีใกล้เคียงของเดิมโดยอาจมีการจดบันทึกหรือทำสถิติในการย้อมสีแต่ละครั้ง</p>

1.4 ความเป็นไปได้ของโครงการ

1.4.1 ด้านนโยบาย

1.4.1.1 รัฐบาลส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและจิตวิญญาณด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้บริหารในหน่วยงานของรัฐ นักการเมืองทุกระดับ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปเพื่อให้เกิดการประสานแนวคิดทางด้านการพัฒนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.4.1.2 กระแสโลกในปัจจุบัน ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงส่งเสริมให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

1.4.2.1 เป็นโครงการที่พัฒนาและออกแบบผ้าใหม่ บ้านนาดัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบริษัท จิม ทอมป์สัน โดยเน้นความทันสมัย เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาด และเพื่อเพิ่มทางเลือกใหม่ๆ ให้กับผู้บริโภค

1.4.2.2 เป็นโครงการที่นำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่มีความทันสมัย เหมาะกับการใช้งานในปัจจุบัน และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผ้าไหม

1.4.3 ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

1.4.3.1 กระแสรักษ์โลกกำลังได้รับความนิยม ส่งผลให้มีผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

1.4.4 ด้านการออกแบบ

เป็นโครงการออกแบบผ้าไหม บ้านนาดัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบริษัท จิม ทอมป์สันโดยมีการพัฒนาเทคนิคการทอในรูปแบบใหม่ๆ เทคนิคในการทำลวดลาย ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใหม่ที่สอดคล้องกับการใช้งาน ประโยชน์ใช้สอย ในปัจจุบันซึ่งเป็นการสร้างทางเลือกใหม่ๆให้กับผู้บริโภค ทั้งยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.5 ขอบเขตของโครงการ

1.5.1 เป็นโครงการออกแบบผ้าไหม บ้านนาตัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบริษัท จิม ทอมป์สัน

1.5.2 ออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ โดยผลิตภัณฑ์ที่ทำมีดังนี้

1.5.2.1 ผ้าพันคอ	ขนาด 50 x 180 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 50 x 260 เซนติเมตร	จำนวน 2 ผืน
	ขนาด 50 x 300 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
1.5.2.2 ผ้าคลุมไหล่	ขนาด 100 x 100 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 200 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 260 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 300 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน

1.5.3 กลุ่มเป้าหมายมีลักษณะดังนี้ คือ กลุ่มเป้าหมายหลักเป็นกลุ่มชาวต่างประเทศทั้งในยุโรป อเมริกาและญี่ปุ่น ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป เห็นคุณค่าของงานออกแบบ มีความทันสมัย ชอบความแปลกใหม่และ สนใจงานออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีกลุ่มเป้าหมายรองเป็นคนไทยที่ชื่นชอบผ้าไหม และสนใจ งานออกแบบที่มีความทันสมัย แต่ยังคงอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมเอาไว้

1.6 แนวทางการศึกษาวิจัย

1.6.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการ ออกแบบ

1.6.1.1 ศึกษาข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

- 1) ศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ จำพวกผ้าพันคอและผ้าคลุมไหล่
- 2) ศึกษาขนาดสัดส่วนเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ
- 3) ศึกษาเกี่ยวกับสี
- 4) การจัดจำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค

1.6.1.2 ศึกษาด้านวัสดุ

- 1) ศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับไหม
- 2) ศึกษาคุณสมบัติของไหม
- 3) ประเภทของไหม

1.6.1.3 ศึกษาเทคนิคการทำลวดลาย และสีสันทัน ด้วยสีธรรมชาติ

- 1) เทคนิคการย้อมสีธรรมชาติจากคราม

1.6.1.4 ศึกษาเทคนิคการทอในรูปแบบต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.1.5 ศึกษาแนวโน้มของผลิตภัณฑ์ในอนาคต และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

1.6.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการกำหนดแนวคิดหลักและแนวทางการออกแบบ เพื่อสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้

1.6.3 ขั้นตอนการทดลอง ออกแบบ และพัฒนารูปแบบตามข้อมูล และแนวคิดในการออกแบบที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.6.3.1 ขั้นตอนร่างแบบ 2 มิติ เพื่อเลือกแบบและพัฒนาต่อไป

1.6.3.2 ขั้นตอนทดลองทำลวดลายในการทอ ได้แก่ การสร้างพื้นผิว สี สัน ลวดลาย เพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการผลิต ความเหมาะสม และสอดคล้อง กับแนวทางการออกแบบที่ได้กำหนดไว้

1.6.3.3 ขั้นตอนการเลือกแบบที่เหมาะสมที่สุดตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และแนวคิดในการออกแบบ

1.6.4 ขั้นตอนการผลิตจริง

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ผ้าไหมรูปแบบใหม่ๆ ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง แตกต่างจากท้องตลาด และมีความทันสมัย เป็นสากล

1.7.2 สามารถ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ชุมชน

1.7.3 สามารถเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค และเพิ่มตลาดใหม่ๆในการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.7.4 กระตุ้นกระแสรักอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นท้องถิ่นมาใช้งานออกแบบ โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

บทที่ 2

การค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล

2.1 ข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแบรนด์ จิม ทอมป์สัน

ภาพที่ 2.1 แสดงตราสัญลักษณ์ของแบรนด์ จิม ทอมป์สัน

ที่มา : http://www.singaporethaicc.or.th/index.php/member_company/view_business/422

โครงการออกแบบผ้าไหมเป็นโครงการที่ออกแบบให้กับแบรนด์ จิม ทอมป์สัน ซึ่งการเข้าใจถึงภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของแบรนด์ จิม ทอมป์สัน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การออกแบบมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแบรนด์นั้น โดยจะศึกษาข้อมูลต่างๆ ดังนี้

ประวัติความเป็นมา

กลุ่มเป้าหมาย

แนวความคิดในการออกแบบ

ข้อมูลทางการตลาด

รูปแบบของผลิตภัณฑ์ และระดับราคา

2.1.1 ประวัติความเป็นมาบริษัท

บริษัท จิม ทอมป์สัน (Jim Thompson) หรือ บริษัทอุตสาหกรรมไหมไทย เดิมใช้ชื่อว่า บริษัทไหมไทย ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ.1948 ด้วยการริเริ่มของ Mr.Jim Thompson เริ่มจากศิลปินหัตถกรรมในชุมชนแห่งหนึ่งของเมืองไทยที่ค่อยๆ พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นอุตสาหกรรมไหมครบวงจรที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก การสะสมประสบการณ์งานด้านการออกแบบ การผลิตที่มีคุณภาพ และการจัดการด้านการตลาดอย่างเป็นระบบนานเกือบ 60 ปี คือบทเรียนการทำธุรกิจที่มีค่ายิ่ง Mr.Jim Thompson ใช้เวลากว่า 20 ปี เพื่อพัฒนาการทอผ้าด้วยมือที่ทอเป็นโรงงานทอผ้าด้วยมือที่มีชื่อเสียงในโลก พร้อมๆกับการทุ่มเงินซื้อเครื่องจักรทอผ้าที่ทันสมัยประสิทธิภาพสูงมาเพิ่มผลผลิต แต่ยังคงที่ทอมือกว่า 800 ตัวในโรงงานเพื่อคงเอกลักษณ์เดิมไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1.1 ประวัติของ Mr.Jim Thompson

ภาพที่ 2.2 แสดง Jim Thompson หรือ เจมส์ แฮริสัน วิลสัน Thompson
ที่มา : <http://clubdecatadores.wordpress.com/category/jim-thompson/>

Jim Thompson หรือ เจมส์ แฮริสัน วิลสัน Thompson เกิดที่เมืองกรีนวิลล์ รัฐเซาท์แคโรไลนา เมื่อ ค.ศ. 1906 เข้าเรียนที่โรงเรียนรัฐที่เมืองวิลมิงตัน ไปอยู่โรงเรียนประจำที่เซนต์ปอลส์ และเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยประจำตระกูล ระหว่างปี ค.ศ. 1924 – 1928

Jim Thompson มีใจรักในเรื่องศิลปะอย่างมาก แต่เขาก็เลือกอาชีพสถาปนิก โดยเข้าศึกษา สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย เขาทำงานเป็นสถาปนิก อยู่ที่นครนิวยอร์กจนถึง ค.ศ. 1940

เมื่อสงครามในยุโรปทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงต้นทศวรรษ 1940 Jim Thompson สมัครเข้าเป็นทหารในกองทัพสหรัฐฯ ซึ่งนับเป็นจุดผันแปรครั้งสำคัญในชีวิตของเขา ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 Jim Thompson ได้รับมอบหมายให้ประจำการที่สำนักงานงานด้านยุทธศาสตร์ (Office of Strategic Services หรือ OSS) หน่วยงานโอเอสเอสที่ Jim Thompson สังกัดอยู่มอบหมายภารกิจให้เขาไปทำงานร่วมกับกองกำลังของฝรั่งเศสใน แอฟริกาเหนือ นอกจากนั้น เขายังได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานในอิตาลี ฝรั่งเศสและเอเชีย Jim Thompson เข้ารับการฝึกในวิชาการเอาชีวิตรอดในป่า เพื่อเตรียมการสำหรับภารกิจที่เขาจะต้องปฏิบัติต่อไป เขาผ่านการอบรมนั้นด้วยผลสำเร็จ แต่สงครามก็ยุติลงอย่างไม่ได้คาดคิดขณะที่ Jim Thompson กับเจ้าหน้าที่โอเอสเอสคนอื่นๆ กำลังเดินทางมากรุงเทพฯ อยู่แล้ว ไม่กี่สัปดาห์หลังจากนั้น เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าค้าไม้ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยประจำการในท้องถิ่นของโอเอสเอส ในช่วงปลายปี ค.ศ. 1946 เขาได้รับคำสั่งให้เดินทางกลับสหรัฐฯ เพื่อปลดประจำการจากกองทัพ จิม ทอมป์สันเกิดความรู้สึกผูกพันกับประเทศไทยและคนไทย เขาเริ่มคิดจะลงหลักปักฐานและดำเนินธุรกิจในประเทศไทย เขาตัดสินใจว่าเมื่อได้รับการปลดประจำการแล้ว เขาจะกลับมาอยู่เมืองไทยเป็นการถาวร

จิม ทอมป์สัน รู้สึกทึ่งและหลงใหลในความงามสะอาดตาและคุณสมบัติโดดเด่นของผ้าไหมไทย และมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สำคัญ คือ ความปราดเปรื่องเรื่องการใช้สี การมีเพื่อนคนดังอยู่ในวงการแฟชั่นของมหานครนิวยอร์ก จากคุณสมบัติที่กล่าวมา จิม ทอมป์สันและบริษัทอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยที่เขาก่อตั้งขึ้น ได้พัฒนาศิลปะการทอผ้าไหมที่ซับซ้อนจนใกล้เคียงกับผ้าไหมที่ผลิตในจีนแล้วให้กลับขึ้นมาเป็นสินค้าระดับดีไซเนอร์ชั้นนำของโลก สำหรับจิม ทอมป์สันแล้ว "สิ่งที่บ่งบอกความสำเร็จของอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยไม่ได้วัดจากผลกำไรของบริษัทของเขาเองมากไปกว่าการที่มีบริษัทคู่แข่งผุดขึ้นมากมาย ทั่วทั้งกรุงเทพฯ" กล่าวกันว่า พัฒนาการของอุตสาหกรรมไหมไทยที่ทอมป์สันสร้างให้เกิดขึ้นนับเป็นเรื่องราว ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเรื่องหนึ่งในเอเชียสมัยหลังสงคราม

2.1.2 การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของบริษัทจิม ทอมป์สัน

การตัดสินใจร่วมทุน กับบริษัท Turnbull จากประเทศอังกฤษตั้งเป็นบริษัทใหม่ TurnBull-Thompson นอกจากจะตอบย่ำว่าจิม ทอมป์สัน ยังคงให้ความสำคัญกับความเป็นคราฟแมนชิฟแล้ว ยังมีความมั่นใจว่ามีตลาดบางกลุ่มที่ยังต้องการผ้าโดยกรรมวิธีนี้ เหตุผลสำคัญของบริษัท ก็คือจะได้ไม่ต้องพึ่งพาเส้นไหมจากต่างประเทศอย่างเดียว และยังสามารถพัฒนาพันธุ์ไหม พัฒนาเทคนิคการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ให้มีคุณภาพและหลากหลายชนิด เพื่อความแตกต่างจากผ้าไหมทั่วไปที่มีขายในตลาดโลก และที่สำคัญบริษัททำงานร่วมกับชาวบ้านมานาน อาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมได้สร้างรายได้เปรียบเสมือนหนึ่งเป็นเงินเดือนให้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ เกือบ 20 ปี การสร้างความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลระหว่างชุมชนกับการทำธุรกิจที่นายห้างจิม ทอมป์สัน สร้างไว้กับชุมชนบ้านครัว กลายเป็นโมเดลในการทำงานกับชาวบ้านที่ผู้บริหารรุ่นหลังให้ความสำคัญ ดังนั้นการแจกจ่ายไข่ตัวไหมอ่อนให้ชาวบ้านไปเลี้ยงฟรี การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเลี้ยงไหมในอำเภอปักธงชัย มุกดาหารและในจังหวัดขอนแก่น โดยทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในเรื่องเทคโนโลยีการเลี้ยงไหม และการบริการสินเชื่อแก่สมาชิกผ่าน “กลุ่มออมทรัพย์สมาชิกเลี้ยงไหม บริษัทอุตสาหกรรมไหมไทย” คือสิ่งที่บริษัททำอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันการที่ตลาดผ้าไหมของบริษัทโตขึ้นทุกปี ความต้องการไหมดิบก็มากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้จิม ทอมป์สันยังจำเป็นต้องนำเข้าบางส่วนจากประเทศจีน ที่ผ่านมายังต้องนำเข้าไหมดิบจากประเทศจีน และผลิตเองได้เพียง 145 ตัน ไหมจากจีนส่วนใหญ่จะนำมาผลิตเป็นเส้นไหมและของที่ระลึกมากกว่าสินค้าตกแต่งบ้านที่ใช้ไหมสายพันธุ์ที่บริษัทพัฒนาเอง และมีแพคเกจที่สวยงามกว่า ในปีนี้บริษัทสามารถผลิตไข่ไหมประมาณ 30,000 กล่องต่อปีและส่งให้เกษตรกร 2,500 ครัวเรือนใน 13 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อทำการเลี้ยงตัวไหม และบริษัทจะรับซื้อรังไหมสดคืนจากเกษตรกรเพื่อนำไปสาวเส้นไหม ปัจจุบันฐานการผลิตของจิม ทอมป์สัน ในอำเภอปักธงชัย มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 3,000 ไร่แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ฟาร์มๆที่ 1 บนพื้นที่ประมาณ 600 ไร่ มีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และพัฒนาพันธุ์ไหม ส่วนฟาร์ม 2 นั้น ประกอบด้วยโรงงานผลิตเส้นไหม หรือโรงงานสาวไหม ที่สาวด้วยเครื่องจักร มีผลผลิตเฉลี่ยปีละ 60,000 กิโลกรัม โรงงานฟอกย้อมเส้นไหม และเส้นด้ายธรรมชาติทุกชนิดมีความสามารถในการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ย้อนได้ประมาณ 5,000 สี่ต่อเดือนโรงงานพิมพ์ผ้าที่พิมพ์ได้ทั้งผ้าไหม และผ้าอื่นๆ โรงงานพิมพ์ผ้าแบบโบราณ Block printing และที่สำคัญคือ โรงงานทอผ้าไหมด้วยมือ และเครื่องจักรที่ทันสมัย

จิม ทอมป์สัน ได้ทยอยย้ายฐานการผลิตทั้งหมดมาที่นี่ ตั้งแต่ปี 2523 โดยเริ่มจากโรงงานเล็กๆ ในตึกแถวของ ตลาดปักษ์ซัยที่มีกี่ทอผ้าเมื่อแรกเริ่มเพียง 20 กี่ ปัจจุบันบริษัทมีกี่ทอผ้าด้วยมือทั้งหมด 557 เครื่อง เป็น บริษัททอผ้าด้วยมือ ขนาดใหญ่ที่สุดของโลก และยังมีเครื่องทอผ้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยอีก 60 เครื่อง

บริษัทได้ประสบความสำเร็จในการทอผ้าไหมด้วยระบบ “Jacquard” และ “Dobby” ซึ่งเป็น เครื่องจักรที่มีเทคนิคทันสมัย ลูกค้ำทั่วโลก เครื่องจักรเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ในวงการทอผ้า แต่เป็นครั้งแรกที่ นำมาใช้พัฒนากับผ้าไหมซึ่งสามารถทำลายผ้าที่ยากและลายแปลกๆ มากขึ้น ส่วนที่ทอมือทั้งหมดในโรงงาน แม้เป็นจำนวนที่ไม่ได้เพิ่มขึ้นในระยะหลายปีหลัง แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปก็คือการพัฒนาที่ทอมือให้มีประสิทธิภาพ หลากหลายมากขึ้น เช่นเดียวกับการพัฒนาคนให้มีความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้นตาม เป็นการทอผ้าด้วยมือที่ต่อยอด ไปจากภูมิปัญญาโบราณดั้งเดิมอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในอดีต

2.1.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของแบรนด์ จิม ทอมป์สัน เน้นที่ตลาดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ทั้งยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น

ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้คือ กลุ่มชาวต่างประเทศทั้งทางยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่ง สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าหลักของแบรนด์ จิม ทอมป์สัน และจากข้อมูลฝ่ายการตลาดของบริษัท จิม ทอมป์สัน สามารถสรุปข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าชาวต่างชาติได้ ดังนี้

เพศ	ชายและหญิง
อายุ	25 ปีขึ้นไป
สถานะทางการเงิน	อยู่ในระดับกลาง-สูง พบว่าโดยเฉลี่ยนักท่องเที่ยวจะเลือกสินค้ามูลค่ารวมไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท
รสนิยม	มีรสนิยม เห็นคุณค่าของงานออกแบบ สนใจงานออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงคุณภาพของสินค้ามากกว่าราคา

2.1.2.1 ข้อมูลด้านพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภค

พฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าของกลุ่มเป้าหมาย

1. โดยทั่วไปจะนิยมเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกซึ่งมีรูปแบบเฉพาะตัว
2. นิยมซื้อสินค้าใน 2 จุดมุ่งหมาย คือ
 - นำไปเก็บไว้ หรือนำไปใช้งานส่วนตัว
 - นำไปเป็นของฝากแก่เพื่อนหรือญาติ ในโอกาสต่างๆ
3. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเลือกซื้อสินค้าที่สะดวกในการนำกลับไปยังประเทศของตน เช่น สินค้าที่มีขนาดไม่ใหญ่จนเกินไป หรือสามารถปรับเปลี่ยนรูปทรงให้มีขนาดเล็กลงได้
4. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเลือกซื้อสินค้าน้อย ดังนั้นจึงมักเลือกซื้อเฉพาะสินค้าที่มีความสวยงาม ตรงตามรสนิยม และดูน่าสนใจมากที่สุด
5. สินค้าประเภทสิ่งทอ ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะต้องดูรายละเอียดในส่วนต่างๆ ทั้งเรื่องของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผิวสัมผัส และความประณีตในการผลิต

2.1.2.2 แนวโน้มและรสนิยมของผู้บริโภค

ผู้บริโภคสมัยนี้ใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้ามากขึ้น เนื่องจากค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นการผลิตสินค้าจะต้องคำนึงถึงจุดนี้ นอกเหนือจากการดีไซน์ที่แปลกใหม่แล้ว ต้องให้ลูกค้ารู้สึกคุ้มค่าในด้านคุณภาพที่บริษัทเน้นย้ำตลอดเวลา

2.1.4 ข้อมูลด้านวัสดุ

บริษัทจิม ทอมป์สัน มีการใช้เส้นใย 2 ประเภท ในการผลิตผลิตภัณฑ์สิ่งทอ คือ

1. เส้นใยไหม 100% โดยเส้นใยชนิดนี้ทางบริษัทมีแหล่งที่มาจาก 2 ทางด้วยกัน ได้แก่ เส้นใยไหมนำเข้าจากประเทศจีน และ การรับซื้อรังไหมจากชาวบ้านเพื่อนำมาผลิตเป็นเส้นใยไหมภายในโรงงานของบริษัท

2. เส้นใยฝ้าย

2.1.5 ประเภทผลิตภัณฑ์ของบริษัท จิม ทอมป์สัน

2.1.5.1 ผลิตภัณฑ์ประเภทผืนผ้า

มีการผลิตทั้งประเภทผ้าทอลายในตัว และผ้าทอพิมพ์ลาย ซึ่งการทอจะมีตั้งแต่ 12-24 ตะกรอ ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้จะมีการผลิตทั้งผ้าไหม และผ้าฝ้าย โดยมีความหนาแน่นในการทอต่างกันขึ้นอยู่กับนำไปใช้งาน แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ ผ้าสำหรับผลิตเป็นเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ ผ้าปูโต๊ะ และผ้าปูเฟอร์นิเจอร์ โดยมีการออกแบบลวดลายใน 2 แนวทาง คือ ไทยสากล และ สากล เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าที่มีทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

ผลิตภัณฑ์ประเภทผืนผ้า มีจุดประสงค์ในการผลิตดังนี้

1. ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นลักษณะผ้าพับสำหรับแบ่งจำหน่ายแก่ลูกค้าตามจำนวนที่ต้องการ
2. ผลิตเพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นสินค้าประเภทอื่น เช่น ผลิตเป็นเครื่องแต่งกาย เป็นต้น
3. ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องแต่งกาย

โดยผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องแต่งกาย ส่วนใหญ่จะใช้ผ้าไหมในการผลิต โดยจะมีทั้งไหมเส้นเดียว และไหม 2 เส้น ขึ้นอยู่กับประเภทของเครื่องแต่งกาย ซึ่งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มนี้ได้แก่

- ชุดราตรี
- เสื้อสูททั้งชายและหญิง
- เสื้อทรงพระราชทาน
- เสื้อ t-shirt
- ชุดลำลอง
- เสื้อคลุม
- เครื่องประดับ
- ชุดนอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เนคไท
- ผ้าคาดเอว
- ผ้าพันคอ
- ผ้าคลุมไหล่

4. ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้

มีการผลิตทั้งจากผ้าไหม และผ้าฝ้าย แต่ด้วยส่วนใหญ่จะใช้ผ้าไหม 2 เส้น ในการผลิต เนื่องจากมีความสวยงาม และเป็นที่ต้องการของลูกค้า ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ ได้แก่

- กระเป๋าแบบต่างๆ เช่น กระเป๋าถือสตรี กระเป๋าชนบัตร กระเป๋าใส่บัตรเครดิต กระเป๋าใส่หนังสือเดินทาง กระเป๋าสำหรับใส่อุปกรณ์สำหรับเดินทาง

- กล่องใส่เครื่องประดับ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่

- หมวก

- หมอนอิง

- หมอนรองนั่ง

- ชุดผ้ารองจาน รองแก้ว

- ปลอกแว่นตา

- กล่องใส่ลิปติก

- กรอบรูป

5. ผลิตภัณฑ์ประเภทภาพพิมพ์

เป็นผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายที่พิพิธภัณฑ์บ้านจิม ทอมป์สัน โดยเฉพาะ ได้แก่

- โปสเตอร์

- ภาพแขวนผนัง

- สมุดไทย

ภาพที่ 2.3 แสดงสินค้าของบริษัทจิมทอมป์สัน

ที่มา : <http://www.thailand72hrsamazing.com/bangkok/shopping.html>

2.1.6 กรรมวิธีการผลิตของบริษัทจิม ทอมป์สัน

บริษัท จิม ทอมป์สัน มีการผลิตผลิตภัณฑ์ในระบบกึ่งอุตสาหกรรม โดยใช้แรงงานคนและเครื่องจักรในการผลิต โดยมีขั้นตอนและกรรมวิธี ดังนี้

2.1.6.1 ขั้นตอนการออกแบบลายผ้า

การออกแบบลวดลายผ้าจะมีการคำนึงถึงการนำไปใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทใดเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นการกำหนดขนาดของลวดลายและประเภทของผ้า ลักษณะของลวดลายในการออกแบบจะเป็นไปตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบร่วมกับแนวความนิยมในด้านลวดลาย และสีสันทันในช่วงนั้นๆ

2.1.6.2 ขั้นตอนการทดสอบ

เมื่อทำการออกแบบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะมีทดสอบผลิตภัณฑ์เป็นชิ้นผ้าขนาดเล็กเพื่อดูถึงความเหมาะสม และทำการพัฒนาจนเป็นที่พอใจ

ขั้นตอนการผลิตผืนผ้า แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

1. การย้อมเส้นด้าย

2. การทอผ้าไหม จะมีวิธีการทอที่แตกต่างกัน โดยขึ้นกับประเภทของผ้า ดังนี้

ผ้าไหมจะทอโดยใช้แรงงานคนทั้งหมด คดยใช้ที่กระตุก

ผ้าฝ้ายจะทอโดยใช้เครื่องจักร

3. ตกแต่งผิวผ้าให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้งาน

ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริษัทจิม ทอมป์สัน จะส่งผ้าไปยังบริษัทในเครือที่รับผิดชอบการผลิตผลิตภัณฑ์ ได้แก่
บริษัท เอส เค เค แมนูแฟคเจอร์ริง จะผลิตสินค้าสำเร็จรูป
บริษัท ซิลโก้กาเมนท์ จะผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ขั้นตอนการจัดจำหน่าย

2.1.7 ข้อมูลทางการตลาดของบริษัทจิม ทอมป์สัน

2.1.7.1 ที่ตั้งสาขาต่างๆ

ปัจจุบัน บริษัท จิม ทอมป์สัน มีโรงงานผลิตผ้า 2 แห่ง โดยแบ่งตามวิธีการผลิต

-โรงงานทอ ตั้งอยู่ที่ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดนครราชสีมา

-โรงงานพิมพ์ ตั้งอยู่ที่ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดนครราชสีมา

ส่วนการผลิตสินค้าในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น เครื่องแต่งกาย และของใช้ ทางบริษัทจะมีการว่าจ้างบริษัทภายนอกในการผลิต โดยแบ่งออกตามประเภทสินค้า ดังนี้

-สินค้าประเภทเครื่องแต่งกาย ผลิตโดยบริษัท ซิลโก้กาเมนท์

-สินค้าประเภทของใช้ ผลิตโดยบริษัท เอส เค เค แมนูแฟคเจอร์ริง

การจัดจำหน่ายสินค้า บริษัท จิม ทอมป์สัน มีการขยายสาขาการจำหน่ายทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ จำนวนกว่า 30 สาขา ดังนี้

สาขาภายในประเทศไทย

สาขาสุรวงศ์ (สำนักงานใหญ่)

9 ถนนสุรวงศ์ บางรัก กรุงเทพฯ
10500

สาขาอิเซตัน

ชั้น 1 เซ็นทรัลเวิร์ลพลาซ่า

ถนน

ราชดำริ ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขาเอ็มโพเรียม

ชั้น 4 622 ถนนสุขุมวิท 24 คลองเตย
กรุงเทพฯ 10110

สาขาโรงแรมโอเรียนเต็ล

48 ซอยบูรพา ถนนเจริญกรุง บางรัก
กรุงเทพฯ 10500

สาขาโรงแรมไฟว์ซีซั่น

155 ถนนราชดำริ ลุมพินี ปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

สาขาโรงแรมแชงกาลีล่า

ชั้น 2 89 ซอยวัดสวนพลู ถนนใหม่
บางรัก กรุงเทพฯ 10500

สาขานันตรา ริเวอร์ไซด์ รีสอร์ท แอนด์ สปา

257/1-3 ถนนเจริญนคร ธนบุรี
กรุงเทพฯ 10500

สาขาเซ็นทรัลเวิลด์ พลาซ่า

4 4/1-4/2 4/4 ถนนราชดำริ ปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

สาขาโรงแรมเพนนินซูลา

333 ถนนเจริญนคร คลองตันไทร
คลองสาน กรุงเทพฯ 10600

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาโรงแรมรอยัล ออร์คิดเซอร์กิตัน	ถนนเจริญกรุง สีพระยา กรุงเทพฯ 10500
สาขาสยามพารากอน	911 สยามพารากอน ถนนพระราม 1 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
สาขาสนามบินคอนเมือง	ชั้น3 222 ถนนวิภาวดีรังสิต คอนเมือง กรุงเทพฯ 10210
สาขาบ้านใหม่ไทย (พิพิธภัณฑ์บ้านใหม่ไทย)	6/1 6/2 ซอยเกษมสันต์ 2 ถนน พระราม 1 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
สาขาไพร์ซีซั่น รีสอร์ท เชียงใหม่	502 หมู่1 ถนนเก่าแมริม-เสมิง อำเภอแมริม เชียงใหม่ 50180
สาขาไซไฟเทล เซ็นทาร่า แกรนด์ รีสอร์ท แอนด์ วิลล่า หัวหิน	1 ถนนดำเนินเกษม หัวหิน ประจวบคีรีขันธ์ 77110
สาขาฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ท แอนด์ สปา	33 ถนนราชดำริ หัวหิน ประจวบคีรีขันธ์ 77110
สาขารอยัล คลิป บีช รีสอร์ท	พัทยาใต้ 353 หมู่12 ถนนพระธรรมนุ หนองปรือ บางละมุง ชลบุรี 20260
สาขาคูสิต รีสอร์ท พัทยา	พัทยาเหนือ 240/2 หมู่5 นาเกลือ บางละมุง ชลบุรี 20260
สาขาเคนนอล วิลเลจ ลาгуนา	390/44-47 หมู่1 ถนนศรีสุนทร เชิงทะเล ถลางภูเก็ต 83100
สาขาคาตา ทานี บีช รีสอร์ท แอนด์ สปา	14 ถนนคัตาน้อย ตำบล อำเภอเมือง ภูเก็ต 83100
สาขาเซ็นทรัล เฟสติวัล ภูเก็ต	ชั้น1 74-75 หมู่5 ตำบลวิชิต อำเภอ เมือง ภูเก็ต 8300
สาขาเลอ เมอริเดียน ภูเก็ต บีช รีสอร์ท	29 ซอยกระรนน้อย ตำบลกระรนน้อย อำเภอเมือง ภูเก็ต 83000
สาขาทอเทิล วิลเลจ ซอป ภูเก็ต	889 หมู่3 ไม้ขาว ถลาง ภูเก็ต 83110
สาขาสนามบินภูเก็ต	222 หมู่6 ไม้ขาว ถลาง ภูเก็ต 83110
สาขาเซ็นทาร่า แกรนด์ สมุย บีช รีสอร์ท	38/2 หมู่ 3 บ่อผุด หาดเฉวง เกาะสมุย สุราษฎร์ธานี 84320
สาขาสนามบินเกาะสมุย	99/9 หมู่4 บ่อผุด เกาะสมุย สุราษฎร์ธานี 84320

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาภายนอกประเทศไทย

ประเทศเยอรมันนี

Jim Thompson Europe GmbH

Muellerstrasse, 10 80469

Muenchen Germany

ประเทศมาเลเซีย

Head office: JT Thai Silk SDN BHD

Lot S127 , Second Floor,

Bangsar Shopping Centre, 285 Jalan

Maarof, Bukit Bandaraya 59000

Kuala Lumpur, Malaysia

Nexus Golf Resort Karambunai

100 Menggatal, 88450 Kota

Kinabalu, Sabah, Malaysia

The Pavilion

Lot 4.16.00, Level4 168 Jalan Bukit

Bintang, 55100 Kuala Lumpur,

Malaysia

Cameron Highlands Resort

39000 Tanah Rata, Cameron

Highlands, Pahang, Malaysia

Bangsar Shopping Centre

S127 Second Floor 285 Jalan Maarof

Bukit Bandaraya 59000 Kuala

Lumpur, Malaysia

The Magellan Sutera Resort

Level 2, 1 Sutera Harbour

Boulevard, Sutera Harbour Resort,

88100 Kota Kinabalu, Sabah,

Malaysia

Shangri-La's Tanjung Aru Resort and Spa

Lot no. 1 A Shopping Arcade, Jalan

Aru, 88100 Kota Kinabalu, Sabah

Malaysia

ประเทศสิงคโปร์

Head office: Siam Silk Company Pte Ltd.

Level 3, Ladies Wear Department,

Orchard Tower 400 Orchard Road,

#09-06, Singapore 238875

Takashimaya

391 Orchard Road, Singapore

238873

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Marina Bay Sands

2 Bayfront Avenue #B1-10 The
Shoppes at Marina Bay Sands
Singapore 018972

Raffles Hotels and Resorts

328 North Bridge Road.,#01-07
Raffles Hotel Arcade Singapore
188719

ประเทศอเมริกา

AsiaStore

725 Park Avenue at 70th Street
New York,NY 10021

นอกจากนี้ บริษัท จิม ทอมป์สัน มีส่วนของพิพิธภัณฑ์บ้านใหม่ไทยขึ้น โดยเปิดขึ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้เข้าชมบ้านเรือนไทย และศิลปะไทยต่างๆ ในบริเวณพิพิธภัณฑ์

ภาพที่ 2.4 แสดงบรรยากาศภายในพิพิธภัณฑ์บ้านใหม่ไทย

ที่มา : <http://asemus.museum/museum/jim-thompson-museum-thailand/attachment/jim-thompson-house-museum-living-room/>

2.1.7.2 นโยบายในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

บริษัท จิม ทอมป์สัน มีนโยบายในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ดังนี้

1. สินค้าประเภทเครื่องแต่งกาย และของใช้ภายในบ้าน ส่วนใหญ่จะมีการจำหน่ายในลักษณะสินค้าที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว

2. สินค้าประเภทผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ และผ้าม่าน ส่วนใหญ่จะมีการจำหน่ายสินค้าให้กับลูกค้าภายในประเทศผ่านทางสาขาต่างๆของบริษัท บริษัทตกแต่งภายใน และบริษัทผลิตเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มมัดหมี่โสรโบราณทอผ้าสี่ธรรมชาติ หมู่บ้านนาตัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

2.2.1 ประวัติความเป็นมา

จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีวัฒนธรรมการทอผ้าไหมมานานและได้สืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมมาจนเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สนใจยิ่ง หากศึกษาอย่างลึกซึ้งแล้ว จะค้นพบเหตุผลหลายประการที่สนับสนุนว่า จังหวัดสุรินทร์มีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองในเรื่องผ้าไหม ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการผลิตและการทอ ไม่ว่าจะเป็นลวดลายของผ้าไหม การผลิตเส้นไหมน้อย และกรรมวิธีการทอ

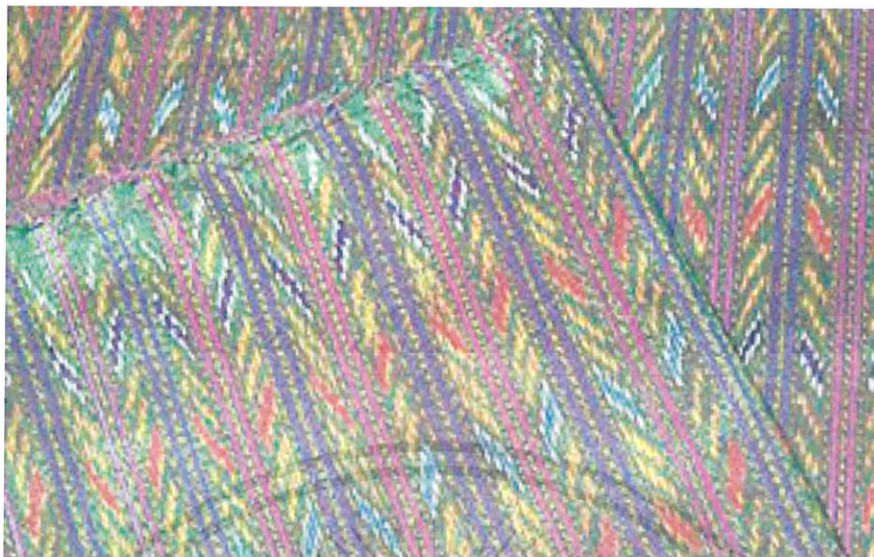
จังหวัดสุรินทร์นิยมนำเส้นไหมชั้นหนึ่งหรือไหมน้อย (ภาษาเขมร เรียก “โซกซ๊ก”) มาใช้ในการทอผ้าไหมน้อยจะมีลักษณะเป็นผ้าไหมเส้นเล็ก เรียบ นุ่ม เวลาสวมใส่จะรู้สึกเย็นสบาย นอกจากนี้การทอผ้าไหมของจังหวัดสุรินทร์ ยังมีกรรมวิธีการทอที่สลับซับซ้อน และเป็นกรรมวิธีที่ยาก ซึ่งต้องใช้ความสามารถและความชำนาญ

2.2.2 ลักษณะเด่นของผ้าไหมจังหวัดสุรินทร์

1. มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ โดยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากกัมพูชา และลวดลายที่บรรจงประณีตยิ่งขึ้น ล้วนมีที่มาและความหมายอันเป็นมงคล
2. นิยมใช้ไหมน้อยในการทอ ซึ่งไหมน้อยคือไหมที่สาวมาจากเส้นใยภายในรังไหม มีลักษณะนุ่ม เรียบ เงางาม
3. นิยมใช้สี่ธรรมชาติในการทอ ทำให้มีสีไม่ฉูดฉาด มีสีสันที่มีลักษณะเฉพาะ คือ สีจะออกโทนสีขี้มึน เช่น น้ำตาล แดง เขียว ดำ เหลือง อีกทั้งยังมีกลิ่นหอมจากเปลือกไม้
4. ฝีมือการทอ จะทอแน่นมีความละเอียดอ่อนในการทอและประณีต รู้จักผสมผสานลวดลายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แสดงถึงศิลป์ที่สวยงามกว่าปกติ
5. แต่เดิมนั้นการทอผ้าไหมของชาวบ้านทำเพื่อไว้ใช้เอง และสวมใส่ในงานทำบุญและงานพิธีต่างๆ

แหล่งผลิตผ้าไหมในจังหวัดสุรินทร์ จึงมีเกือบทุกหมู่บ้าน ผู้สนใจสามารถไปชมกรรมวิธีการเลี้ยงไหม และการทอผ้าไหมจากแหล่งต่าง ๆ ได้มากมายหลายแห่ง โดยแหล่งที่สนใจ และไปศึกษาคือ กลุ่มมัดหมี่โสรโบราณย้อมสี่ธรรมชาติ บ้านนาตัง ตั้งอยู่ที่ 4 หมู่ที่ 8 บ้านนาตัง ต. เขวาสินรินทร์ กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยบ้านนาตังเป็นหมู่บ้านที่ดำเนินวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีวัฒนธรรมการแต่งกายที่ผู้หญิงนุ่งผ้าไหม ใส่เครื่องเงิน มีภูมิปัญญาโดดเด่นในด้านการทอผ้าไหมมัดหมี่โสร โดยการย้อมสี่ธรรมชาติโดยเฉพาะคราม ครั่ง และมะปูดหรือประโหดกับผ้าไหมอย่างมีคุณภาพ มีกิจกรรมภายในหมู่บ้าน ได้แก่ กิจกรรมฐานการเรียนรู้เรื่องการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม กิจกรรมฐานการเรียนรู้ การสาวไหม ย้อมสีไหมทั้งแบบใช้สี่ธรรมชาติ และเคมี กิจกรรมฐานการเรียนรู้ การทอผ้าไหมแบบดั้งเดิม และมีนายสุรโชติ ตามเจริญ ประธานกลุ่มมัดหมี่โสรโบราณย้อมสี่ธรรมชาติ

เขาสินรินทร์เป็นเขาสินรินทร์ที่สนับสนุนให้กับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.5 แสดงผ้าไหมโฮล(ชั้นหมี่คั่น)

ที่มา : http://qsds.go.th/qthaisilk_center/inside.php?com_option=page&aid=993&sub=993&site=srn

ภาพที่ 2.6 แสดงผ้าไหมโบราณของหมู่บ้านนาตัง อำเภอเวาสิรินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ที่มา : หมู่บ้านนาตัง อำเภอเวาสิรินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

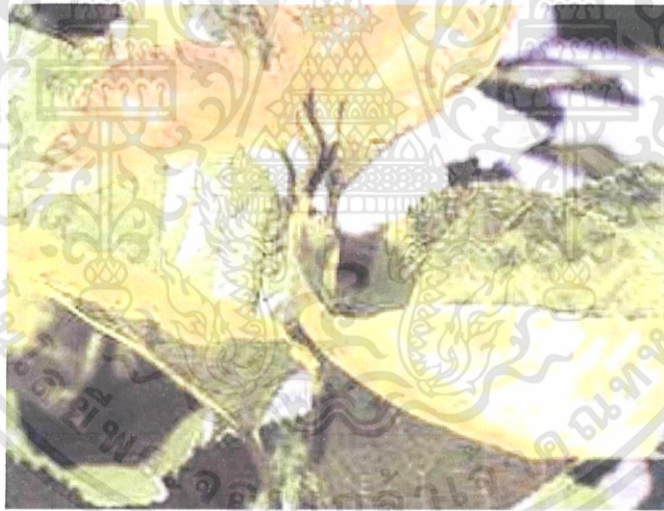
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับไหม

ไหม เป็นเส้นใยโปรตีนธรรมชาติ มีความเหนียว ทนทาน และมันวาว สามารถนำไปใช้ทอเป็นผืนผ้าได้อย่างงดงาม ไหมที่ดีที่สุดได้มาจากตัวอ่อนของตัวไหมหรือผีเสื้อซึ่งชักใยออกมาพันรอบตัวขณะเป็นดักแด้ก่อนจะเจาะออกมาเป็นผีเสื้อตัวเต็มวัย การดึงเส้นไหมออกจากดักแด้ หรือปลอกไหม เรียกว่า การสาวไหม ความเงามันวาวของเส้นไหมนั้น มาจากคุณสมบัติของโครงสร้างที่คล้ายปรีซึมสามเหลี่ยมของเส้นไบนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ผ้าไหมจึงมีความมัน สะท้อนแสงเป็นประกายแวววาวจากมุมต่างๆ ที่ทำให้สะท้อนออกเป็นสีต่างๆ

2.3.1 การปลูกหม่อน

หม่อน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Morus sp* ชื่อสามัญ คือ mulberry อยู่ในวงศ์ Moraceae หม่อนเป็นพืชอาหารตามธรรมชาติชนิดเดียว ของหนอนไหม และเป็นหัวใจสำคัญของการ ประกอบอาชีพการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ปริมาณ ผลผลิตและคุณภาพรังไหมจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่ กับคุณภาพใบหม่อน หม่อนเป็นพืชที่มีอายุนาน 80-100 ปี ถ้าไม่ได้รับความกระทบกระเทือน จากการเก็บเกี่ยวหรือโรคแมลงศัตรู สามารถเจริญได้ดีตั้งแต่เขตอบอุ่นถึง เขตร้อน หม่อนที่เกิดในเขตอากาศหนาว จะหยุดพักตัวไม่เจริญเติบโต นับตั้งแต่ ปลายฤดูใบไม้ร่วงจนถึงฤดูใบไม้ผลิ

ภาพที่ 2.7 แสดงลักษณะของใบหม่อน

ที่มา : <http://www.silkthailand.com/articles/article3.htm>

2.3.2 หนอนไหม

2.3.2.1 ลักษณะทั่วไปของไหม

ไหมเป็นแมลงประเภทผีเสื้อกลางคืน ที่กินใบหม่อนเป็นอาหาร โดยมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Bombyx mori* Linn. ชื่อสามัญ คือ silkworm วงศ์ Bommicidae ไหมเป็นแมลงที่มีการเจริญเติบโตแบบวงจรชีวิต เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมบูรณ์ (Complete Metamorphosis) การเจริญเติบโตของไหมจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างอย่างสมบูรณ์ ใน 4 ขั้นตอน คือ ไข่ ระยะตัวหนอน ระยะดักแด้ และระยะผีเสื้อ ตัวหนอนในช่วงสุดท้าย จะพ่นใยไหม เพื่อทำรังห่อหุ้มตัวแล้วลอกคราบกลายเป็นดักแด้ ใยไหมจัดเป็นเส้นใยตามธรรมชาติที่มีความเหนียวมากที่สุด

หนอนไหมเป็นตัวอ่อนของผีเสื้อ หลังจากผีเสื้อวางไข่ได้ 10 – 12 วัน ไข่จะฟักออกมาเป็นตัวหนอน เรียกว่า “หนอนไหม” หนอนไหมเจริญเติบโตได้เร็วมาก หนอนไหมต้องลอกคราบเป็นระยะ ๆ เมื่อมีอายุ 3 – 4 วัน หนอนไหมจะหยุดกินอาหารและอยู่เฉย ๆ ประมาณ 1 วัน จึงลอกคราบ โดยทั่วไปจะลอกคราบ 4 ครั้ง เมื่อโตเต็มที่อายุประมาณ 9 วัน จะหยุดลอกคราบเรียกระยะนี้ว่าไหมสุก ระยะนี้หนอนไหมจะหยุดกินอาหารแล้วเริ่มทำงานโดยพ่นของเหลวชนิดหนึ่งออกมาทางปาก เมื่อของเหลวนี้ออกอากาศจะแข็งตัวเป็นเส้นไหม ซ้อนกันเป็นชั้น ๆ หุ้มตัวไหมไว้ เรียกว่า รังไหม เราได้เส้นใยไหมจากรังไหมนี้เอง หนอนไหมจะชักใยอยู่สร้างรังอยู่ประมาณ 2 - 3 วัน จะลอกคราบเป็นดักแด้ แล้วกลายเป็นผีเสื้อต่อไปตามวงจรชีวิตของมัน

ไหมสามารถเลี้ยงได้ในทุกภาคของประเทศไทย โดยอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเลี้ยงไหมอยู่ที่ระหว่าง 26-28 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ระหว่างร้อยละ 70-85

2.3.2.2 การเลี้ยงหนอนไหม

1. เมื่อผีเสื้อผสมพันธุ์แล้ว จะวางไข่ภายใน 1-2 วัน โดยจะออกไข่ได้ 400-600 ฟอง หลังจากวางไข่ประมาณ 10 วัน ไข่จะฟักเป็นตัวหนอนเรียกว่า ตัวไหม หรือ หนอนไหม ทันทีที่ฟักออกจากไข่ หนอนไหมจะเริ่มกินอาหารคือใบหม่อน

2. ระยะที่เป็นตัวหนอนจะมีการเจริญเติบโตเป็น 5 ระยะ แต่ละระยะจะมีการลอกคราบเพื่อขยายขนาด การลอกคราบใช้เวลาครั้งละ 24 ชม. ปกติหนอนไหมจะกินอาหารตลอดเวลา ยกเว้นตอนลอกคราบ ชั้นที่เป็นตัวหนอนนี้จะนานกว่าชั้นอื่นๆคือใช้เวลา 20-25 วัน

3. ตัวหนอนระยะสุดท้ายจะมีขนาดใหญ่ที่สุดผู้เลี้ยงจะแยกหนอนไหมระยะนี้ออกไปใส่กระด้งหลายๆใบ และต้องให้อาหารมากกว่าระยะแรกๆ เมื่อหนอนไหมระยะนี้เติบโตเต็มที่ จะเริ่มชักใยพันรอบๆตัวโดยไม่ขาดสาย ซึ่งจะเสร็จเป็นรังไม่ภายใน 2-4 วันแล้วหนอนไหมก็ จะเปลี่ยนเป็นตัวดักแด้อยู่ภายในรังไหม

4. ขณะที่เป็นตัวดักแด้ก็มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างจนเป็นตัวผีเสื้อไหมซึ่งใช้เวลา 10-12 วัน จากนั้นผีเสื้อไหมจึงเจาะรังไหมออกมา แล้วผสมพันธุ์ออกไข่ภายใน 1-2 วัน หลังจากนั้นจะมีอายุต่อไปเพียง 2-3 วัน ก็จะตาย ตัวไหมตั้งแต่ระยะที่เข้าดักแด้จนเป็นผีเสื้อไหมจะไม่กินอาหารเลย

5. ในการเลี้ยงไหมเพื่อเก็บรังไหม ผู้เลี้ยงนิยมให้ตัวไหมชักใยในกระด้งที่มีลักษณะเป็นช่องๆที่เรียกว่า จ่อ ผู้เลี้ยงจะวางไหมที่โตเต็มที่แล้วลงในช่องเพื่อให้ชักใยได้ดีเมื่อตัวไหมชักใยไปได้ 5-7 วัน ก็เก็บรังไหมได้ โดยนำรังไหมไปผึ่งแดดหรืออบด้วยความร้อนให้ดักแด้ในรังไหมตายแล้วจึงนำไปสาวไหมต่อไป

6. การสาวไหมเป็นการดึงเส้นไหมออกจากรังไหมซึ่งมีวิธีการต่างๆกันตามชนบทมักใช้วิธีการง่ายๆ โดยการต้มน้ำให้ร้อนประมาณ 80 องศา แล้วใส่รังไหมลงไปใช้ไม้พายเล็กๆคนรังไหมให้จมน้ำ เมื่อรังไหมลอยขึ้นมาจึงค่อยๆดึงใยไหมออกมาเป็นเส้นสาวเข้าไปขดไว้ในกระบุง ทำเช่นนี้ทีละรังจนได้เส้นไหม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนมาก แล้วจึงนำเส้นไหมที่ได้มากรอแล้วปั่นเพื่อให้เส้นไหมแน่นยิ่งขึ้น แล้วจึงนำไปย้อมและทอเป็นผืนต่อไป

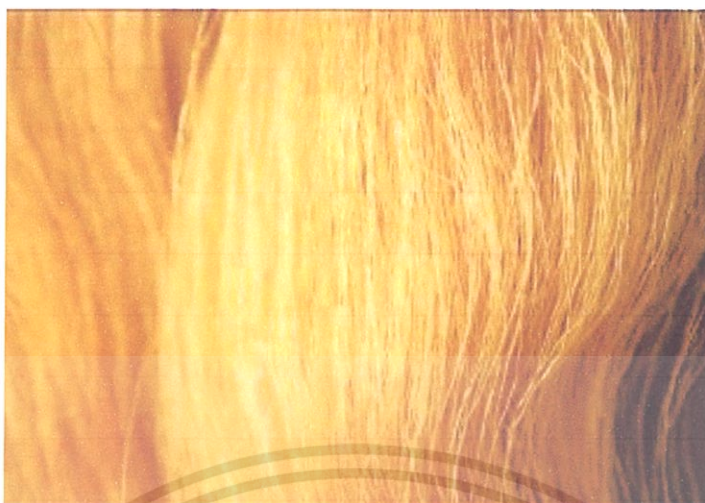

ภาพที่ 2.8 แสดงลักษณะของหนอนไหม และรังไหม
ที่มา : <http://www.silkthailand.com/articles/article2.htm>

2.3.2.3 การสาวไหม

การสาวไหม เป็นการดึงเอาเส้นใยออกจากรังไหมที่ต้มแล้วรวมกันหลายๆ รัง ให้รวมตัวเกาะกันเป็นเส้นไหมตามขนาดและลักษณะที่ต้องการ โดยมีทั้งการสาวไหมโดยใช้แรงคน อุปกรณ์สาวแบบพื้นบ้าน อุปกรณ์สาวแบบปรับปรุง และสาวด้วยเครื่องจักร

การต้มรังไหม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กาวซีรีซิน ละลายและอ่อนตัว เพื่อให้การดึงเส้นไหมจากเปลือก ทำให้สาวเส้นไหมออกได้ง่าย น้ำสำหรับต้มรังไหมต้องเป็นน้ำจืด ใส สะอาด มีค่าความเป็น กรด-เบส อยู่ในระดับที่เป็นกลาง และต้องเปลี่ยนถ่ายน้ำเมื่อน้ำเปลี่ยนเป็นสีคล้ำหรือสกปรก เพื่อควบคุมคุณภาพด้านสีของเส้นไหม

ภาพที่ 2.9 แสดงเส้นไหมคุณภาพดี

ที่มา : <http://www.qsds.go.th/qthaisilk/KMweb/knowledge/knowledge22.html>

เทคนิคการสาวไหม

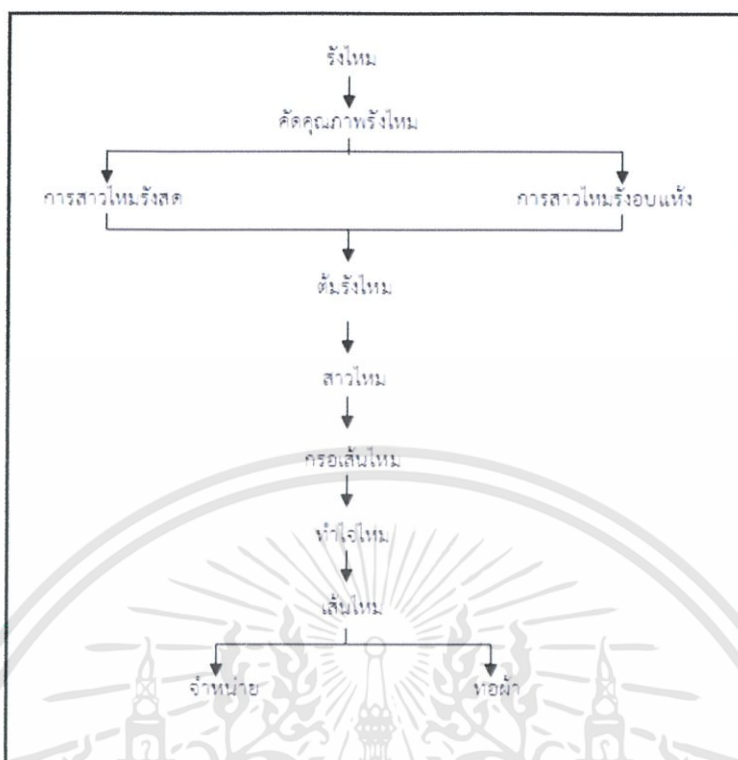
1. สาวไหมแบบหัตถกรรม

การสาวไหมหัตถกรรม เป็นการสาวไหมโดยใช้แรงคน อุปกรณ์สาวแบบพื้นบ้าน อุปกรณ์สาวแบบปรับปรุงโดยใช้แรงคน สามารถสาวไหมได้ดังนี้ คือ

1. การสาวไหมน้อย หรือ ไหมสอง คือ การสาวเส้นไหมจากเปลือกรังชั้นใน
2. การสาวไหมเลย หรือ ไหมหนึ่ง คือ การสาวเส้นไหมรวมจากเปลือกรังชั้นนอกและชั้นใน
3. การสาวไหมลืบ หรือ ไหมสาม หมายถึง การสาวเส้นไหมจากเปลือกรังชั้นนอก มีสัดส่วน

ประมาณ 15-20 %

4. เส้นไหมแลง คือเส้นไหมที่ได้จากการสาวไหมจากเปลือกชั้นในสุดที่เหลือจากการสาวไหมแล้ว มาทำการสาวซ้ำอีกครั้งก็จะได้เส้นไหม เรียกว่า ไหมแลง เป็นเส้นไหมเส้นใหญ่ ลักษณะคล้ายกับไหมลืบ

ภาพที่ 2.10 แสดงแผนภูมิกระบวนการสาวไหม

ที่มา : <http://www.qsds.go.th/qthaisilk/KMweb/knowledge/knowledge22.html>

การสาวไหมแบบหัตถกรรม มีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการคัดคุณภาพรังไหม เพื่อแยกส่วนที่เป็นรังดีและรังเสียออกจากกัน เพื่อแยกสาวเส้นไหมจากรังดี และรังเสีย
2. การต้มรังไหม เตรียมน้ำต้มสาวที่สะอาด มีสภาพความเป็นกรดเป็นด่างเท่ากับ 6.8-7.5 ต้มน้ำระดับอุณหภูมิ 85-90 องศาเซลเซียส ใส่รังไหมลงในหม้อต้มสาว จำนวนรังไหมที่ใส่ลงในหม้อต้มสาวครั้งแรกจะขึ้นอยู่กับขนาดเส้นไหมที่ต้องการผลิต โดยทั่วไปการสาวไหมน้อยกว่าพันธุ์ไทยพื้นบ้านเท่ากับ 130 รังโดยประมาณ ส่วนไหมพันธุ์ไทยลูกผสมเท่ากับ 110 รังโดยประมาณ ทั้งนี้ผู้สาวไหมจะต้องพยายามรักษาจำนวนรังไหมในการสาวให้อยู่ในระดับที่เท่ากับการเริ่ม ด้วยการทยอยเติมรังเพิ่มเมื่อมีรังที่สาวหมดไป
3. การสาวไหม การดึงเส้นจากรังไหมที่อยู่ในหม้อต้มสาวให้ดึงด้วยแรงอย่างสม่ำเสมอ อาจจะดึงลง กระบุง ดึงเข้าอีก หรือดึงเข้าหลังก็ได้ ในขณะที่ทำการสาวให้รักษาระดับอุณหภูมิที่ 60 องศาเซลเซียส
4. การเหล่งใจไหม เป็นกรรมวิธีในการจัดเรียงเส้นไหมเป็นใจหรือเซ็ดไหม โดยให้จัดเรียงเป็นแบบสานตาข่าย หรือที่เรียกว่าโดมอนต์ครอส น้ำหนักใจประมาณ 80-100 กรัม ทำไฟจำนวนอย่างน้อย 6ไฟ นำใจไหม ผึ่งตากแห้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.11 แสดงอุปกรณ์สาวแบบพื้นบ้าน

ที่มา : <http://www.qsds.go.th/qthaisilk/KMweb/knowledge/knowledge22.html>

2. การสาวไหมแบบหัตถอุตสาหกรรม

การสาวไหมแบบหัตถอุตสาหกรรม เป็นการสาวไหมในระดับกลุ่มเกษตรกรในโรงสาวไหมชุมชนโดยใช้เครื่องสาวไหมขนาดเล็กส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องสาวขนาด 5-6 หัวสาว เครื่องจักรที่มีกำลังไม่เกิน 5 แรงม้า มีขั้นตอน ดังนี้

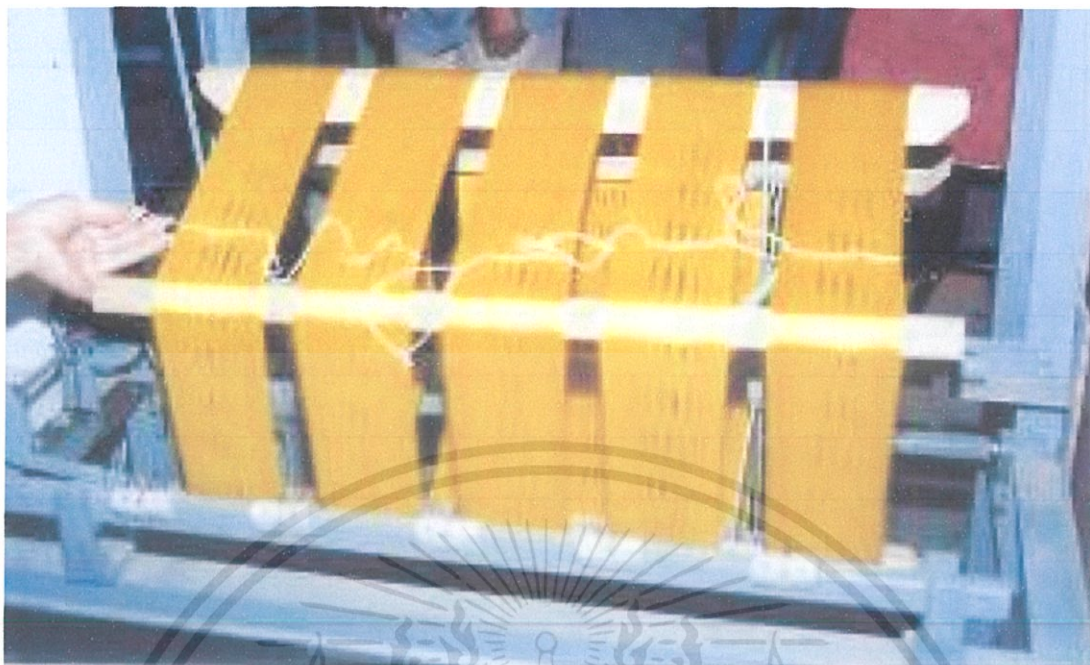
1. ทำการคัดคุณภาพรังไหม เพื่อแยกส่วนที่เป็นรังดีและรังเสียออกจากกัน เพื่อแยกสาว เส้นไหมจากรังดี และรังเสีย

2. ทำการต้มรังไหม นำรังดีมาทำการต้มในน้ำที่สะอาดมีสภาพความเป็นกรดเป็นด่างเท่ากับ 6.8-7.5 ระดับอุณหภูมิที่ 85-90 องศาเซลเซียส ประมาณ 5-10 นาทีหรือให้สังเกตจากเปลือกกรังว่าชุ่มด้วยน้ำแล้วตัดออกใส่ในภาชนะเพื่อนำไปสาวไหมที่เครื่องสาวไหม

3. การสาวไหม เตรียมชุดเครื่องสาวไหมกึ่งอัตโนมัติให้พร้อม โดยให้อุณหภูมิของน้ำที่จะสาวไหมเริ่มต้นที่ 50-60 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิในระหว่างการสาวไหมให้ควบคุมอยู่ที่ระดับ 40 องศาเซลเซียส ส่วนจำนวนรังไหมในการเริ่มต้นสาวขึ้นอยู่กับขนาดเส้นไหม โดยทั่วไปขนาดเส้นไหมที่ผลิต คือ 150/180 ดีเนียร์ 70/80 ดีเนียร์ 35/40 ดีเนียร์ เป็นต้น การสาวไหมด้วยเครื่องดังกล่าวจะเป็นการสาวไหมเข้าอีก โดยกำหนดจำนวนรอบการสาวเป็นตัวกำหนดน้ำหนักเส้นไหมได้

4. การเหล่งใจไหม นำอีกไหมที่ถอนออกจากเครื่องสาวไหมที่ได้ตามกำหนดจำนวนรอบแล้ว มาทำการกรอเส้นไหมด้วยเครื่องกรอ โดยมีการม้วนเก็บที่การจัดเรียงเส้นไหมเป็นลักษณะสานเป็น ตาข่ายหรือที่เรียกว่าโดมอนต์ครอส ทำไฟจำนวน 6 ไฟต่อหนึ่งใจไหม นำใจไหมผึ่ง ตากแห้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.12 แสดงเครื่องทอทำไหมในโรงสาวไหมชุมชน
ที่มา : <http://www.qsds.go.th/qthaisilk/KMweb/knowledge/knowledge22.html>

การสาวไหมหัตถอุตสาหกรรม จะมีผลผลิตเส้นไหมที่เกิดขึ้นเป็นผลพลอยได้จากกระบวนการสาวไหม ได้แก่ เศษเส้นไหมจากการด้อมรังไหมที่ดึงออกจากส่วนเปลือกรังชั้นนอก หรือที่เรียกว่า Kimiso และ เส้นไหมที่ได้จากการสาวไหมจากเปลือกชั้นในสุดที่เหลือจากการสาวไหมแล้ว มาทำการสาวซ้ำอีกครั้งก็จะได้เส้นไหม เรียกว่า ไหมแลง เป็นเส้นไหมเส้นใหญ่ ลักษณะคล้ายกับไหมดิบ

3. การสาวไหมแบบอุตสาหกรรม

การสาวไหมแบบอุตสาหกรรม เป็นการสาวไหมในโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องสาวไหมที่ใช้เป็นเครื่องจักรที่ทันสมัย ได้แก่ เครื่องสาวแบบมัลติเอ็น และเครื่องสาวแบบอัตโนมัติ มีขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ทำการคัดคุณภาพรังไหม เพื่อแยกส่วนที่เป็นรังดีและรังเสียออกจากกัน เพื่อแยกสาวไหมจากรังดีและรังเสีย จากนั้นนำไปอบแห้งตามมาตรฐานระบบเครื่องอบของแต่ละโรงงาน

2. ทำการด้อมรังไหม นำรังดีมาทำการด้อมในน้ำที่สะอาดมีสภาพความเป็นกรดเป็นด่างเท่ากับ 6.8-7.5 โดยใช้เครื่องจักรด้อมแบบอัตโนมัติ จากนั้นรังไหมที่ด้อมแล้วก็จะผ่านตัวดึงหัวไหมออกหรือที่เราเรียกว่า Kimiso รังที่ผ่านการด้อมแล้วก็จะนำไปสู่กระบวนการสาวเส้นไหม

3. การสาวไหม ในระดับโรงงานอุตสาหกรรมจะมีการสาวไหมด้วยเครื่องสาวไหมแบบกึ่งอัตโนมัติ และเครื่องสาวไหมแบบอัตโนมัติ การสาวไหมจะถูกควบคุมโดยเครื่องสาวที่แต่ละโรงงานใช้ เป็นการสาวอีก

4. การทอทำไหมแล้วนำมาทอด้วยเครื่องทอพร้อมอบแห้งด้วยเครื่องจักร ทำไหมใน แต่ละใจไม่ต่ำกว่า 6 ไผ

ลักษณะการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในปัจจุบันแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแบบพื้นบ้านซึ่งมีการทำกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตามนโยบายส่งเสริมของรัฐบาล เช่น การส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ทั่วไป อาทิ นิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร นิคมปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น
3. การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในรูปบริษัทการผลิตขนาดใหญ่ เช่น บริษัทจุฬาไหมไทย จำกัด บริษัทบุญมาเกษตรกรรมไหมไทย จำกัด ศูนย์วิจัยและอบรมหม่อนไหม จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งหน่วยงานการผลิตขนาดใหญ่เหล่านี้ นอกจากจะมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแล้ว ยังมีการซื้อขายพันธุ์ไหมและ การสาวไหมด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัยอีกด้วย

2.3.3 มาตรฐานเส้นไหมไทย

มาตรฐานเส้นไหมไทย เป็นมาตรฐานสินค้าเส้นไหมไทยที่คณะกรรมการกำหนดขึ้น ประกาศโดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นมาตรฐานสมัครใจ ซึ่งหมายความว่า ไม่มีการบังคับให้ต้องปฏิบัติ แต่เป็นมาตรฐานกลางเพื่อให้คุณภาพเส้นไหมไทยเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกษตรกรกลุ่มผู้สาวไหม โรงสาวไหมและผู้ทอผ้า เป็นต้น

เส้นไหมไทย ตามประกาศในมาตรฐาน มกษ.8000-2548 หมายถึง เส้นไหมหัตถกรรมซึ่งได้จาก เส้นไหมดิบของไหมพันธุ์ไทยสีเหลืองที่สาวด้วยมือ หรือเส้นไหมหัตถอุตสาหกรรมซึ่งได้จากเส้นไหมดิบของไหมพันธุ์ไทยสีเหลืองที่สาวด้วยอุปกรณ์การสาวไหมที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมไม่เกิน 5 แรงม้า โดยแบ่งเส้นไหมเป็น 3 ประเภท คือ

1. ไหมหนึ่ง หรือไหมน้อย หรือไหมเครือ เป็นเส้นไหมที่ได้จากเปลือกรังไหมชั้นใน
2. ไหมสอง หรือไหมสาวเลย เป็นเส้นไหมที่ได้จากเปลือกรังไหมชั้นนอกและชั้นในรวมกัน
3. ไหมสามหรือไหมลืบและไหมแลง เป็นเส้นไหม เป็นเส้นไหมที่ได้จากเปลือกรังไหมชั้นนอกรวมทั้งปูยไหม และจากเส้นไหมและที่ได้จากชั้นในสุดของเปลือกรัง

1. ไหมหนึ่ง หรือไหมน้อย หรือไหมเครือ เป็นเส้นไหมที่ได้จากเปลือกรังไหมชั้นใน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ตามขนาดของเส้นดังนี้

กลุ่ม	ขนาดดีเนียร์
กลุ่ม 1	≤120
กลุ่ม 2	121-150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่ม	ขนาดดีเนียร์
กลุ่ม 3	151-200
กลุ่ม 4	201-250
กลุ่ม 5	≥ 251

2. ไหมสอง หรือไหมสาวเลย เป็นเส้นไหมที่ได้จากเปลือกกุ้งไหมชั้นนอกและชั้นในรวมกัน แบ่งเป็น 5 กลุ่มตามขนาดของเส้น ดังนี้

กลุ่ม	ขนาดดีเนียร์
กลุ่ม 1	≤150
กลุ่ม 2	151-200
กลุ่ม 3	201-250
กลุ่ม 4	251-300
กลุ่ม 5	≥ 301

3. ไหมสามหรือไหมลิบและไหมแดง เป็นเส้นไหม เป็นเส้นไหมที่ได้จากเปลือกกุ้งไหมชั้นนอกรวมทั้งปูยไหม และจากเส้นไหมและที่ได้จากชั้นในสุดของเปลือกกุ้ง แบ่งเป็น 4 กลุ่มตามขนาดของเส้นดังนี้

กลุ่ม	ขนาดดีเนียร์
กลุ่ม 1	≤250
กลุ่ม 2	251-350
กลุ่ม 3	351-450
กลุ่ม 4	≥ 451

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผลิตเส้นไหมคุณภาพดีตามมาตรฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน คือ

1. รังไหมคุณภาพ การที่จะให้ด้รังไหมคุณภาพ ผู้เลี้ยงจะต้องมีการปฏิบัติการเลี้ยงไหมที่ดีและเหมาะสม คุณลักษณะของรังไหมมีรูปร่างตรงตามพันธุ์
2. เทคนิคการสาวเส้นไหม ประกอบคุณภาพของน้ำที่ใช้ในการสาว การควบคุมอุณหภูมิของน้ำที่ต้มสาว คุณภาพรังไหมที่ใช้สาว การควบคุมจำนวนรังไหมขณะสาวเพื่อให้ได้ขนาดเส้นไหมที่สม่ำเสมอ และได้ขนาดตามที่ต้องการ
3. การทำใจไหม เส้นไหมที่สาวออกจากรังไหมจะด้วยการสาวลงกระบุง หรือการสาวเข้าอ๊กก็ตาม จะต้องมาทำเป็นใจไหมตามมาตรฐานเส้นไหม

โดยพื้นฐานในเบื้องต้น หากเราได้ปฏิบัติใน 3 ข้อหลักแล้ว ก็จะทำให้เราได้เส้นไหมที่มีมาตรฐานคุณภาพ เมื่อการนำไปสู่การทอผ้าไหมที่มีคุณภาพได้

2.3.4 คุณสมบัติทางกายภาพของไหม

ความเหนียว	ไหมเป็นเส้นใยที่เหนียวมากชนิดหนึ่งที่ใช้ในการทอผ้า คือมีความเหนียว 2.4-5.1 กรัมต่อเดนเยอร์ และเมื่อเปียกจะมีความเหนียวลดลง 15-20%
ความยืดหยุ่น	เส้นใยไหมยืดและสปริงกลับที่เดิมได้ดี
ความคืนตัว	เส้นใยไหมคืนตัวหรือคืนรูปได้ปานกลาง
ความหนาแน่น	ไหมมีความหนาแน่นเฉลี่ย 1.25-1.34 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นใยเซลลูโลสจะเบากว่า
การดูดความชื้น	ไหมดูดความชื้นได้ดี ทำให้ย้อมสีติดได้ง่ายและทำการตกแต่งได้ดี
ความคงรูป	ผ้าไหมจะไม่ย่นและหดมากเมื่อซัก
การทนต่อความร้อน	ไหมจะทนความร้อนได้ไม่เกิน 135 องศาเซลเซียส
ปฏิกิริยาต่อด่าง	ไหมไม่ทนต่อด่างเข้มข้น
ปฏิกิริยาต่อกรด	ไหมไม่ทนต่อกรดของโลหะชนิดเข้มข้น
ความทนต่อแสงแดด	แสงแดดมีผลทำให้ไหมเสื่อมคุณภาพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.5 ลักษณะการทอและการนำไปใช้งาน

ตารางที่ 2.1 แสดงลักษณะการทอและการนำไปใช้งานของไหม

ลักษณะของผ้า	ลักษณะการทอ	ด้ายพุ่ง	ด้ายยืน	การนำไปใช้งาน
ผ้าชนิดหนาปานกลาง	ทอลายขัดไหมเส้นเดียว	60-80	32	ตัดเสื้อธรรมดาทั่วไป เนคไทและผลิตภัณฑ์ประเภทที่ไม่ต้องรับน้ำหนัก เช่น ซอง แวนตา เป็นต้น
ผ้าชนิดหนา	ทอลายขัดไหม 2 เส้น	80-120	24	ตัดเสื้อสูท เสื้อพระราชทาน และผลิตภัณฑ์ประเภทที่รับน้ำหนักปานกลาง เช่น หมอน รองนั่ง กระเป๋าใส่อุปกรณ์เดินทาง เป็นต้น
ผ้าชนิดหนามาก	ทอลายขัดไหม 4 เส้น	80-120	20	ใช้ทำผ้าปูโต๊ะ และผลิตภัณฑ์ที่รับน้ำหนักค่อนข้างมาก เช่น กระเป๋าเดินทางขนาดเล็ก
ผ้าชนิดหนาพิเศษ	ทอลายขัดไหม 6 เส้น	120-160	12	ใช้ทำผ้าปูเฟอร์นิเจอร์
ผ้าชนิดหนาพิเศษมาก	ทอลายขัดไหม 8 เส้น	160-200	12	ใช้ทำผ้าปูเฟอร์นิเจอร์

หมายเหตุ ทอลายขัดไหม 2 เส้น หมายถึง การทอลายขัดโดยใช้ด้ายพุ่งควบกัน 2 เส้น

2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการย้อมไหมด้วยสีธรรมชาติ

2.4.1 การย้อมไหมให้ได้สีน้ำเงินจากธรรมชาติด้วยคราม

2.4.1.1 ลักษณะทั่วไปของคราม

คราม มีต้นกำเนิดในแอฟริกา จีน อินเดีย และ ออสเตรเลีย ถูกนำเข้าไปในชวาเมื่อปี 1923 เพื่อปลูกเป็นพืชคลุมดินตามเชิงเขาในไรชา ยาง และปาล์มน้ำมัน ขยายเข้าไปในฟิลิปปินส์ในปี 1927 เพื่อปลูกให้สูงประมาณ 35 เซนติเมตร แล้วตัดเป็นหญ้าแห้งร่วมกับหญ้าอื่น ๆ ที่ขึ้นปนกันใช้เป็นอาหารสัตว์ การที่ครามเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้จามกานำครามไปปลูกแซมในสวนผลไม้เพื่อกำจัดวัชพืช และตัดครามเป็นปุ๋ยพืชสด

สำหรับในประเทศไทย คาดว่าครามอาจเป็นพืชดั้งเดิมบนที่ราบสูงภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพราะชนกลุ่มน้อย ในพื้นที่ดังกล่าวมีวัฒนธรรมด้านเครื่องนุ่งห่มใช้สีคำหรือสีน้ำเงินเป็นหลัก เช่น จังหวัดสกลนครประกอบด้วยเผ่าต่าง ๆ ได้แก่ ไทญ้อ ไทโย้ย ภูไท ไทกะเลิง ไทโซ่ ไทข่า และไทลาว ทุกเผ่าจะมีเสื้อผ้าสีคำหรือสีน้ำเงินเป็นพื้น แตกต่างกันในรายละเอียดอื่น ๆ เท่านั้น อีกทางหนึ่งอาจมาจากจีนตามวัฒนธรรมการทอผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.13 แสดงลักษณะของต้นคราม

ที่มา : <http://mblog.manager.co.th/11arrows/cxLaha/>

2.4.1.2 การเตรียมสีครามธรรมชาติจากใบครามสด

ประมาณร้อยละ 90 ของผู้ทำสีครามธรรมชาติ จะทำสีครามจากใบครามสด ผู้ทำสีครามต้องระมัดระวัง ตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บใบครามจากต้น ต้องเก็บในเวลาเช้ามีดก่อนที่พระอาทิตย์ขึ้นหรือชาวเกาหลีจะเก็บใบครามจากต้นมาแล้วพักไว้ในถังน้ำแข็ง แม้การแช่ใบครามก็แช่ในน้ำแข็ง เมื่อได้ของเหลวสีเขียวสดแล้ว ใช้ย้อมผ้าได้ทันที นอกจากนี้ชาวเกาหลียังมีวิธีทำสีครามที่น่าสนใจ อีก 2 วิธีดังนี้ แช่ใบครามสดในหม้อน้ำ หมักไว้วัน 1-3 วัน จึงแยกกากใบครามออก เติมน้ำขี้เถ้าในน้ำครามทันทีในอัตราส่วน น้ำคราม : น้ำขี้เถ้า 1:1 กวนแรงๆ ด้วยพายไม้ไผ่จนกระทั่งเกิดฟองโดยขนาดผลมะกอก จึงหยุดกวนพักของเหลวผสมไว้ 1 สัปดาห์ จะได้สีครามสำหรับย้อมผ้า แช่ใบครามสดในหม้อน้ำ หมักไว้ 1-4 วัน แยกกากใบครามออก เติมน้ำปูนขาว ที่ทำจากการเผาเปลือกหอย ในน้ำคราม อัตราส่วน น้ำคราม : ปูนขาว 10 : 1 ปั่นของผสมด้วยไม้ไผ่รูปตัวทีจนกระทั่งเกิดฟองและแตกอย่างรวดเร็ว พักของเหลวผสมไว้ให้ของเหลวส่วนบนใส จึงแยกที่ใส่ออกแล้วเติมน้ำขี้เถ้าในตะกอนคราม หมักไว้จนได้สีครามสำหรับย้อมผ้า

การทำสีครามของชาวชนบทอินโดนีเซียใช้ใบครามสดเช่นเดียวกัน ต่างจากชาวเกาหลีบ้างเล็กน้อย โดยการแช่ใบครามสดน้ำราว 1 สัปดาห์ให้ใบครามเปื่อยจึงแยกกากออก เติมน้ำตาล และปูนขาว เพื่อเป็นตัวทำให้เนื้อครามเปลี่ยนเป็นสีคราม จึงย้อมผ้าบาติก ด้วยวิธีการจุ่มผ้าในหม้อน้ำคราม 15 นาที แล้วนำออกผึ่งในที่ร่ม 15 นาที และจุ่มย้อมซ้ำหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งได้สีน้ำเงินเข้มตามต้องการ ซึ่งอาจต้องย้อม 20-30 ครั้ง จึงล้างด้วยน้ำสะอาด เพื่อกำจัดสิ่งสกปรก เช่น ฟองและเศษปูนขาว ถ้าต้องการผ้าสีเข้มขึ้นอีกให้ผสมเนื้อครามกับปูนขาวและกากน้ำตาล แล้วพักไว้ 1 คืน จึงทำการย้อมซ้ำอีก และทำอย่างเดิมอีก 3 วัน แหล่งผ้าบาติกที่มีชื่อของอินโดนีเซีย อยู่ที่เมือง Kerek ซึ่งภูมิประเทศเป็นภูเขาหินปูน ชาวบ้านใช้โคลนที่นี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผสมในหม้อน้ำคราม ทำให้การเกาะติดสีของผ้าแน่นขึ้นและให้สีน้ำเงินเข้มเป็นพิเศษ “a batik kerek” จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง คึงคุณนักรักท่องเที่ยวต่างชนิดให้แก่ท้องถิ่นแห่งนี้

ชาวอิหร่านจะใช้แอมโมเนียหรือโซดาไฟอย่างใดอย่างหนึ่งแทนปูนขาว โดยเติมน้ำครามเพื่อให้เนื้อครามตกตะกอน จึงรินของเหลวใส่ทิ้ง ในการเตรียมสีครามจะใช้โซดาไฟ 7 กรัม กับครามผง 60 กรัม เติมน้ำแล้วกวนให้เข้ากัน เติมน้ำอีกจนครบ 3 ลิตร พักของเหลวไว้ครึ่งชั่วโมงจะได้ของเหลวสีเหลืองอ่อน ถ้าหยดของเหลวนั้นบนแผ่นกระจกมันจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงิน ย้อมผ้าในของเหลวสีเหลืองนั้น

สำหรับอินเดียซึ่งถือเป็นแหล่งผลิตสีครามแหล่งใหญ่ในศตวรรษที่ 16 ทำสีครามจากครามผงผสมน้ำเย็นพักไว้ 1 คืน จึงเติมโซดาไฟ คนให้เข้ากันแลเติมไฮโดรซังไฟต์ คนให้เข้ากันดี แล้ว กรองเอาของเหลวไปย้อมผ้าหลายๆ ซ้ำ จึงล้างด้วยน้ำและตากให้แห้ง

ภูมิปัญญาไทยทำสีครามธรรมชาติจากใบครามสดด้วย ด้วยขั้นตอนดังนี้

2.4.1.3 การเตรียมน้ำครามและเนื้อคราม

ให้บรรจุต้น กิ่ง ใบครามสดในภาชนะ ใช้มือกดใบครามให้แน่น เติมน้ำให้ท่วมหลังมือแช่ไว้ 10-12 ชั่วโมง จึงกลับใบครามข้างล่างขึ้นทับส่วนบน แลต่อไปอีก 10-12 ชั่วโมง จึงแยกกากใบครามออก ได้น้ำครามใส สีฟ้าจาง เติมน้ำปูนขาว 20 กรัมต่อน้ำคราม 1 ลิตร ถ้าซังใบครามสด 10 กิโลกรัม ใช้น้ำแช่ 20 ลิตร จะใช้ปูน 400 กรัม หรือเติมทีละน้อยจนฟองครามเป็นสีน้ำเงิน จึงกวนจนกว่าฟองครามจะยุบ พักไว้ 1 คืน รินน้ำใส่ทิ้ง ถ้าน้ำใสสีเขียวแสดงว่าใส่ปูนน้อย ยังมีสีครามเหลืออยู่ในน้ำคราม ถ้าใส่ปูนพอดี น้ำใสเป็นสีขาว หากใส่ปูนมากเกินไป เนื้อครามเป็นสีเทา ใช้ไม่ได้ เนื้อครามดี ต้องเนื้อเนียนละเอียด สีน้ำเงินสดใสและเป็นเงา ซึ่งอาจเก็บเป็นเนื้อครามเปียกหรือเนื้อครามผงก็ได้ขึ้นอยู่กับการใช้งานในขั้นตอนก่อนหม้อมือ อย่าเชื่อว่าแช่ใบครามนานแล้วจะได้สีครามมากเพราะผลการวิจัยปรากฏชัดว่า เมื่ออุณหภูมิคงที่ สีครามตั้งต้นในใบครามจะถูกสลาย (hydrolyse) ให้สีคราม (indoxyl) ออกมาอยู่ในน้ำครามได้มากที่สุดในเวลาที่เหมาะสมเท่านั้น การแช่ใบครามที่ใช้เวลาน้อยหรือมากจนเกินไป จะได้สีครามเร็วให้แช่ใบครามในน้ำอุ่นไม่เกิน 40 องศาเซลเซียส หรือ โขลกใบครามสดในครกกระเดื่องและแช่ในน้ำที่อุณหภูมิปกติเพียง 12 ชั่วโมง

2.4.1.4 การก่อกหม้อมครามเตรียมน้ำย้อม

ซังเนื้อครามเปียก (indigo blue) 1 กิโลกรัมผสมน้ำขี้เถ้า 3 ลิตร ในโอ่งดิน โจงน้ำย้อม ทุกเช้า – เย็น สักเกต สักลั่น และฟอง วันที่ 3 ใช้มะขามเปียก 100 กรัมต้มน้ำกับน้ำ 1 ลิตร พักให้เย็น ผสมลงไปโจงน้ำย้อม โจงครามทุกวันและสักเกตต่อไป ซึ่งน้ำย้อมจะใสขึ้น เปลี่ยนเป็นสีเขียวปนน้ำเงิน กลิ่นหอมอ่อน ฟองสีน้ำเงิน โจงครามทุกวันจนกว่าน้ำย้อมจะเป็นสีเหลืองอมเขียวหรือเขียวยอดทอง ชุ่นขึ้น ฟองสีน้ำเงินเข้มวาวไม่แตกยุบ แสดงว่าเกิดสีคราม (indigo white) ในน้ำย้อมแล้ว ซึ่งใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 7 วัน

2.4.1.5 การเตรียมน้ำขี้เถ้า

น้ำขี้เถ้าที่ใช้ ทำมาจากขี้เถ้าของไม้บางชนิดเท่านั้น และต้องเตรียมให้ได้ความเข้มข้นที่ หรือ ๑.๐5 ซึ่งโดยทั่วไปมักใช้แห้งกล้วยเป็นหลัก เพราะหาง่ายและทำให้สีครามติดใหม่ได้ดีเตรียมโดยสับแห้งกล้วยเป็นชิ้น ๆ ผึ่งแดดพอรอบ นำนามาเผาพร้อมกับทางมะพร้าว เปลือกผลนุ่น ฯลฯ จนไหม้เป็นเถ้า ใช้น้ำพรมดับไฟ รอให้อุ่นจึงเก็บในภาชนะปิด ถ้าทิ้งไว้ให้ขี้เถ้าเย็น การละลายของเกลือในขี้เถ้าจะน้อยลง หรือถ้ารดน้ำดับไฟแล้วทิ้งไว้นานสารละลายเกลือจากขี้เถ้าก็ซึมลงดินบริเวณที่เผา ทุกอย่างจึงต้องแย่งชิงให้ถูกจังหวะ น้ำขี้เถ้าเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เถาขึ้นนั้นบรรจุในภาชนะที่เจาะรูด้านล่างไว้ อัดขี้เถ้าให้แน่นที่สุดเท่าที่ทำได้ เติมน้ำให้ได้ระดับเดียวกับขี้เถ้า ก่อนกดอัด กรองเอาน้ำขี้เถ้าครั้งแรก แล้วเติมน้ำอีกเท่าเดิม กรองเอาน้ำขี้เถ้าครั้งที่สอง รวมกันกับน้ำขี้เถ้าครั้งแรก จะได้น้ำขี้เถ้าเค็มพอดีกับการใช้งานต่อไป

2.4.1.6 การย้อมคราม

สีครามในน้ำย้อม (indigo white) แทรกเข้าไปอยู่ภายในโครงสร้างของเส้นไหมได้ดีเมื่อย้อมเส้นใยพืชน้ำย้อม สัมผัสกับออกซิเจนในอากาศ สีครามจะถูกออกซิไดส์เป็นสีน้ำเงิน (indigo blue) ซึ่งอยู่ภายในเส้นใย เส้นใยที่ย้อมติดสีครามได้ดีจึงเป็นเส้นใยเซลลูโลสที่มีหมู่ $-OH$ ในโครงสร้าง โดยเฉพาะใยฝ้าย ดังนั้นก่อนย้อม ต้องทำความสะอาดไหมและทำให้ไหมเปียกด้วยน้ำสะอาด หากล้างไหมไม่สะอาด เมื่อนำไปย้อมจะทำให้สีครามน้ำย้อมเปลี่ยนไปย้อมไม่ติด หรือหม้อหนี หากทำไหมเปียกน้ำไม่ทั่ว เมื่อนำไปย้อม สีครามแทรกเข้าเส้นไหมไม่สม่ำเสมอทำให้เกิดรอยด่าง นอกจากนี้สีครามน้ำย้อมและเส้นใยแล้ว น้ำย้อมที่เย็นจะย้อมติดสีครามได้ดีกว่า ดังนั้นจึงควรใช้โอ่งดินทำหม้อคราม เพราะน้ำที่ซึมจากโอ่งดินจะช่วยระบายความร้อนทำให้อุณหภูมิของน้ำย้อมเย็นกว่าปกติ หรือตอนเช้าและตอนเย็นเป็นเวลาที่เหมาะสมในการย้อมคราม เมื่อจะย้อมครามให้ตัดน้ำย้อมประมาณ 1 ลิตร ออกไว้ก่อน จึงนำไหมหมักน้ำย้อม ขณะย้อมต้องระวังให้อากาศสัมผัสน้ำย้อมน้อยที่สุด นั่นคือค่อยๆ กำเส้นไหมได้น้ำย้อม ให้แน่นแล้วคลายมือให้สีครามแทรกเข้าไปในทุกอณูของเส้นไหม กำและคลายไล่เรียงไปตามวงเส้นฝ้าย สังเกตน้ำย้อม สีเหลืองจากไป สีน้ำเงินเข้ามาแทน ความขุ่นเหนียวลดลง จึงหยุดย้อม บิดเส้นไหมให้หมาด กระตุกให้ฝ้ายเรียงเส้นและสัมผัสอากาศ แล้วเก็บฝ้ายขึ้นนั้นในภาชนะปิด ถ้าตากฝ้ายที่ย้อมทันทีจะเกิดรอยด่างในเส้นฝ้าย หากต้องการสีเข้มต้องย้อมซ้ำในหม้อครามอื่นอีกต่อไป พักไว้ 3-5 นาที จึงล้างให้สะอาดน้ำล้างใสไม่มีสี ผึ่งลมให้แห้ง นำไปใช้งานต่อไป ส่วนน้ำย้อมที่ตกไว้ใช้เป็นเชื้อ เทกลับคืนหม้อครามเดิมและเติมน้ำครามอีก

ภาพที่ 2.14 แสดงลักษณะของหม้อคราม

ที่มา : กลุ่มมัดหมี่โฮลโบราณทอผ้าสิริธรรมชาติ หมู่บ้านนาตัง อำเภอเวียงสุนทรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต การคัดลอกหรือการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นไหมให้อ่อนตัวเพื่อนำด่างจะได้ซึมเข้าได้ง่าย แขนงไหมนึ่งและขาวจึงนำไปตากแดดให้แห้ง หากไหมยังไม่สะอาดก็นำไปแช่ด่างตามวิธีเดิมอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจะต้องระวังดึงไหมออกจากกลุ่มโดยไม่ให้พันกันยุ่ง

2.5.2 การย้อม

ภาพที่ 2.15 แสดงการย้อมเส้นไหม

ที่มา : <http://www.openbase.in.th/node/5663>

การย้อมเส้นไหมจะต้องอาศัยความชำนาญในการย้อม ต้องทำการนวดเส้นไหมขณะย้อมเพื่อให้สีที่ย้อมมีความสม่ำเสมอ โดยจะเริ่มย้อมจากสีอ่อนไล่ไปสีเข้มตามลำดับ

2.5.3 การกรอ

เมื่อย้อมแล้ว นำเส้นไหมมากรอใส่หลอดโดยต้องระมัดระวังไม่กรอใหญ่จนเกินไปเพื่อไม่ให้ไหมเส้นไหมหลุดออกจากหลอด

ภาพที่ 2.16 แสดงการทอเส้นไหม

ที่มา : <http://www.openbase.in.th/node/5663>

2.5.4 การทอ

เมื่อข้อมและกรอเส้นพุ่งใส่หลอดและเข้ากระสวยเรียบร้อยรวมทั้งมีเส้นยืนบนกัหรือหูกแล้วให้ใช้มือในการพุ่งกระสวยโดยตรง ไม่ใช้วิธีกระตุกเชือกให้กระสวยพุ่งไปอย่างก็กระตุก การทอผ้าไหมนั้นต้องใช้ความละเอียดลออและพิถีพิถันมาก เมื่อกระสวยพุ่งไปครั้งหนึ่ง ก็ต้องตรวจดูว่าตรงเสียก่อนถ้าไม่ตรงก็ต้องจัดให้ตรงเสียก่อนแล้วจึงทอต่อไปได้

ภาพที่ 2.17 แสดงการทอ

ที่มา : <http://www.openbase.in.th/node/5663>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกิจกรรมในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ดูแลได้ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

2.6.1 ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าพันคอ

2.6.1.1 รูปแบบและขนาดของผ้าพันคอ

ผ้าพันคอ ใช้สำหรับคลุมตั้งแต่บริเวณไหล่จนถึงลำคอ เพื่อป้องกันความหนาวเย็น หรือหากใช้งานเพื่อเป็นเครื่องประดับ อาจใช้เป็นผ้าคลุมไหล่ในการแต่งกายสำหรับพิธีการ เช่น งานเลี้ยงสังสรรค์ตอนกลางวัน ใช้คลุมไหล่ปะกอบกับชุดราตรี แต่ปัจจุบันพบว่าได้มีการนำมาใช้ในหลายโอกาสมากขึ้น ทั้งในตอนกลางวัน ที่อากาศไม่หนาวเย็น อาจใช้พันคอหรือศีรษะเพื่อประดับได้ตามต้องการ แบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

2.6.1.1 รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใช้ห่มทับไหล่ทั้งสองข้าง หรือพาดในลักษณะคล้ายหมวกสไบ

ภาพที่ 2.18 แสดงผ้าพันคอรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ที่มา : <http://envie2011.blogspot.com/2011/01/fashion-multitalent-heartwork.html>

ขนาดสัดส่วนของผ้าพันคอรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าโดยทั่วไป

กว้างxยาว	19.00 x 83.00 นิ้ว
	21.00 x 80.00
	22.00 x 82.00
	24.00 x 60.00
	24.00 x 82.00
	23.00 x 83.00
	27.00 x 84.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.2 รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ใช้สำหรับคลุมทับไหล่ทั้งสองข้าง หรือพับเป็นสามเหลี่ยมใช้คลุมไหล่ คอ หรือศีรษะ

ภาพที่ 2.19 แสดงผ้าพันคอรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ที่มา : <http://www.sportslinkup.com/shop/0-Vintage-jim-11-HIGHEST.html>

ขนาดสัดส่วนของผ้าพันคอรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสโดยทั่วไป

กว้างxยาว	21.00 x 21.00
	28.00 x 28.00
	29.00 x 29.00
	30.00 x 30.00

2.7 คุณลักษณะของสี

2.7.1 การแบ่งสีตามค่าต่างๆ 3 ประการ คือ

- 1.1 HUE คือ ตัวสีของแต่ละชนิด เช่น เขียว แดง เป็นต้น
- 1.2 VALUE คือ ความเข้มของสี เช่น แดงเข้มหรือเขียวอ่อน
- 1.3 CHORMD คือ ความแรงของสี เช่น แดงสด จะมี STRENGTH

2.7.2 อิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึก

ขนาด สีอ่อน ทำให้ของแลดูใหญ่ขึ้น

สีเข้ม ทำให้ของดูเล็กลง

น้ำหนัก สีอ่อน สีเย็น ทำให้รู้สึกเบา

สีเข้ม สีร้อน ทำให้รู้สึกหนัก

ความแข็งแรง สีร้อนทำให้รู้สึกแข็งแรงมากกว่าสีเย็น

อุณหภูมิ สีร้อนให้ความรู้สึกร้อนไม่สบายใจ

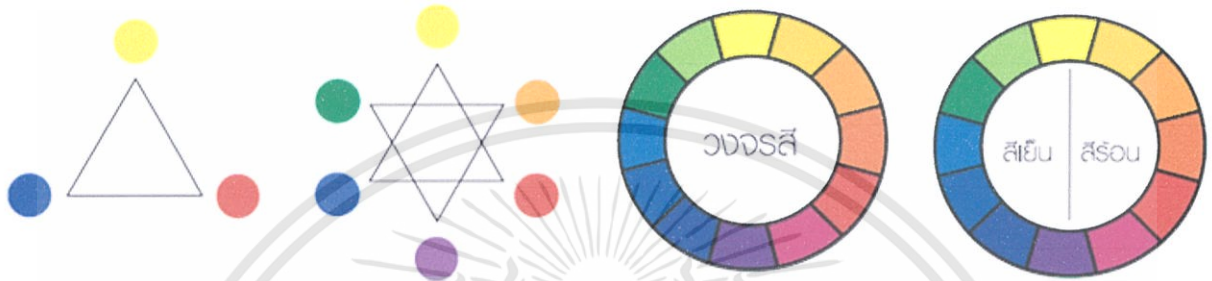
สีเย็นให้ความรู้สึกเย็น สบายใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.3 แม่สี Primary Colour

แม่สีวัตถุธาตุ เมื่อนำมาผสมกันตามหลักเกณฑ์ จะทำให้เกิด วงจรสี ซึ่งเป็นวงสีธรรมชาติ เกิดจากการผสมกันของแม่สีวัตถุธาตุ เป็นสีหลักที่ใช้งานกันทั่วไป

2.7.4 วงจรสี (Colour Circle)

ภาพที่ 2.20 แสดงแม่สี สีขั้นที่ 2 วงจรสี และ สีร้อน สีเย็น
ที่มา : <http://www.prc.ac.th/newart/webart/colour09.html>

สีขั้นที่ 1 คือ แม่สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีนํ้าเงิน

สีขั้นที่ 2 คือ สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 หรือแม่สีผสมกันในอัตราส่วนที่เท่ากัน จะทำให้เกิดสีใหม่ 3 สี ได้แก่

สีแดง ผสมกับสีเหลือง ได้สี ส้ม

สีแดง ผสมกับสีนํ้าเงิน ได้สีม่วง

สีเหลือง ผสมกับสีนํ้าเงิน ได้สีเขียว

สีขั้นที่ 3 คือ

สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 ผสมกับสีขั้นที่ 2 ในอัตราส่วนที่เท่ากัน จะได้สีอื่น ๆ อีก 6 สี คือ

สีแดง ผสมกับสีส้ม ได้สี ส้มแดง

สีแดง ผสมกับสีม่วง ได้สีม่วงแดง

สีเหลือง ผสมกับสีเขียว ได้สีเขียวเหลือง

สีนํ้าเงิน ผสมกับสีเขียว ได้สีเขียวนํ้าเงิน

สีนํ้าเงิน ผสมกับสีม่วง ได้สีม่วงนํ้าเงิน

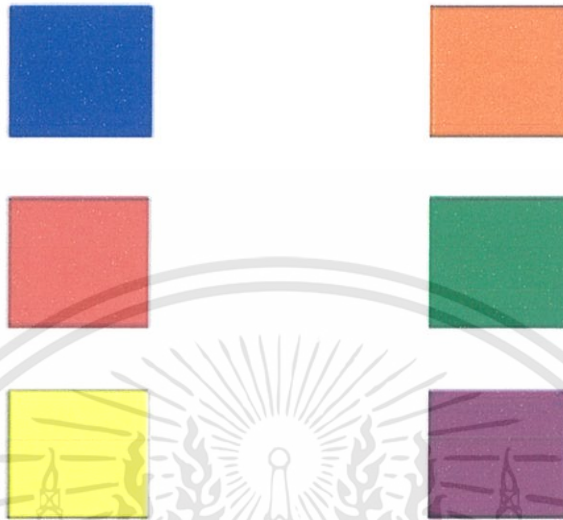
สีเหลือง ผสมกับสีส้ม ได้สีส้มเหลือง

2.7.5 วรรณะของสี คือสีที่ให้ความรู้สึกร้อน-เย็น ในวงจรสีจะมีสีร้อน 7 สี และสีเย็น 7 สี ซึ่งแบ่งที่สีม่วงกับสีเหลือง ซึ่งเป็นได้ทั้งสองวรรณะ

2.7.6 สีตรงข้าม หรือสีตัดกัน หรือสีคู่ปฏิปักษ์ เป็นสีที่มีค่าความเข้มของสี ตัดกันอย่างรุนแรง ในทางปฏิบัติไม่นิยมนำมาใช้ร่วมกัน เพราะจะทำให้แต่ละสีไม่สดใส เท่าที่ควร การนำสีตรงข้ามกันมาใช้ร่วมกัน อาจกระทำได้อดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. มีพื้นที่ของสีหนึ่งมาก อีกสีหนึ่งน้อย
2. ผสมสีอื่นๆ ลงไปสีใดสีหนึ่ง หรือทั้งสองสี
3. ผสมสีตรงข้ามลงไปในสีทั้งสองสี

ภาพที่ 2.21 แสดงคู่สีที่ตัดกัน

ที่มา : http://www.cpss.ac.th/All_link/ART/page26.html

2.7.7 สีกลาง คือ สีที่เข้าได้กับสีทุกสี สีกลางในวงจรสี มี 2 สี คือ สีน้ำตาล กับ สีเทาสีน้ำตาล เกิดจากสีตรงข้ามกันในวงจรสีผสมกัน ในอัตราส่วนที่เท่ากัน สีน้ำตาลมีคุณสมบัติสำคัญ คือ ใช้ผสมกับสีอื่นแล้วจะทำให้สีนั้น ๆ เข้มขึ้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงค่าสี ถ้าผสมมาก ๆ เข้มก็จะกลายเป็นสีน้ำตาล สีเทาเกิดจากสีทุกสี ๆ สีในวงจรสีผสมกัน ในอัตราส่วนเท่ากัน สีเทา มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ ใช้ผสมกับสีอื่น ๆ แล้วจะทำให้ มีด ห่ม่น ใช้ในส่วนที่เป็นเงา ซึ่งมีน้ำหนักอ่อนแก่ในระดับต่าง ๆ ถ้าผสมมาก ๆ เข้าจะกลายเป็นสีทาวงจรสี จะแสดงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.7.8 ค่าความเข้มหรือน้ำหนักของสี

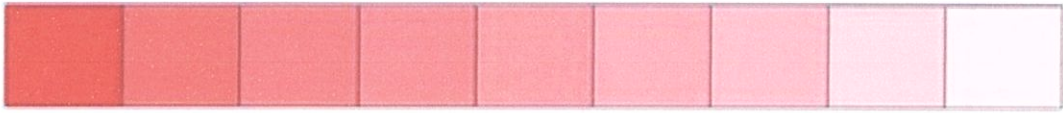
สีต่างๆที่เกิดขึ้นในวงจรสีหากเรานำมาเรียงน้ำหนักความอ่อนแก่ของสีหลายสี เช่น ม่วง น้ำเงิน เขียวแกมน้ำเงิน เขียว และเหลืองแกมเขียว หรือ ม่วง แดง แดงส้ม ส้ม ส้มแกม เหลือง และเหลืองหรือเรียกว่าค่าในน้ำหนักของสีหลายสี (Value of different color)

ภาพที่ 2.22 แสดงค่าในน้ำหนักของสีหลายสี

ที่มา : http://www.cpss.ac.th/All_link/ART/page26.html

สำหรับค่าความเข้มอีกประเภทหนึ่งเกิดจากการนำสีใดสีหนึ่งเพียงสีเดียวแล้วนำมาไล่น้ำหนักอ่อนแก่ในตัว
เอง เราเรียกว่าค่าน้ำหนักสีเดียว (Value of single color)

ภาพที่ 2.23 แสดงค่าน้ำหนักสีเดียวของสีแดง

ที่มา : http://www.cpss.ac.th/All_link/ART/page26.html

ความจัดของสี (Intensity) หมายถึง ความสดหรือความบริสุทธิ์ของสีๆหนึ่ง เมื่อถูกผสมด้วยสีดำ ความจัด
หรือความบริสุทธิ์ของสีจะลดลง ถ้าเราเพิ่มปริมาณของสีดำเข้าไปทีละน้อยๆ จะได้ความจัดของสีที่น้อยที่สุด
คือ เกือบดำ

ภาพที่ 2.24 แสดงความจัดของสีแดง

ที่มา : http://www.cpss.ac.th/All_link/ART/page26.html

เมื่อเราใช้สีในภาพโดยใช้โทนสีที่กลมกลืนกัน 5 - 6 สี ถ้าต้องการให้ภาพดูมีชีวิตชีวา ไม่จำเป็นต้อง
ใส่สีคู่ที่ 5 หรือ 6 ลงไป ให้เลือกเอาสีใดสีหนึ่ง อาจเป็นหนึ่งหรือสองสีที่เกิดการตัดกันกับวรรณะของสีโดย
รวมของภาพนั้น ซึ่งไม่เจาะจงให้ตัดกับสีใดสีหนึ่ง

โดยเฉพาะวิธีการใช้สีตรงข้ามหรือสีตัดกันมีหลักการดังนี้

1. ปริมาณของสีที่ตัดกันกับวรรณะของสีทั้งหมดในภาพต้องอย่าเกิน 10% ของเนื้อที่ในภาพเขียน
2. ในลักษณะการนำไปใช้ ในทางประยุกต์ศิลป์หรือเชิงพาณิชย์ควรใช้ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- การใช้สีตรงข้ามหรือสีตัดกัน ต้องใช้สีใดสีหนึ่งจำนวน 80% อีกฝ่ายหนึ่ง ต้องเป็น 20% จึงจะมี

คุณค่าทางศิลปะ

- หากจำเป็นต้องใช้สีคู่ใดคู่หนึ่งปริมาณเท่าๆกัน ควรต้องลดค่าของคู่สีลง

- หากภาพเป็นลายเล็กๆ เช่น ภาพที่เต็มไปด้วยต้นไม้ใบไม้เล็ก การใช้สีตัดกันอย่างสดๆ สลับกัน

ผลคือจะผสมผสานกันเอง

- หากจำเป็นต้องใช้สีตัดกันในภาพใหญ่ๆหรือพื้นที่ภาพมากๆและสีคู่หนึ่งติดกัน ควรใช้เส้นดำมา
คั่นหรือตัดเส้นด้วยสีดำเพื่อลดความรุนแรงของภาพและคู่สีได้

บทที่ 3

การพัฒนาการออกแบบ

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปแนวทางที่ใช้ในการออกแบบ

จากข้อมูลที่ได้ค้นคว้าและศึกษานั้น ได้นำมาวิเคราะห์และสรุปดังนี้

3.1.1 ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย

จากลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีรสนิยมดี เห็นคุณค่าของงานออกแบบ สนใจงานออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงคุณภาพของสินค้ามากกว่าราคา รวมถึงพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของกลุ่มเป้าหมายที่มักจะเลือกซื้อสินค้าที่มีความสวยงาม น่าสนใจ มีความเป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าประเภทสิ่งทอที่จะต้องดูในส่วนของการละเอียดต่างๆ ทั้งเรื่องของผิวสัมผัส และความประณีตในการผลิต

3.1.2 แนวทางการออกแบบ

ภาพที่ 3.1 แสดงแรงบันดาลใจ ลวดลาย สี สัน และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้ในงานออกแบบ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่บนโซเชียลมีเดียหรือช่องทางอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การทดลองเทคนิคบนผืนผ้า

จากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบนั้น ได้มีการทดลองย้อมสีเส้นไหมในเฉดสีต่างๆ จากนั้นนำมาออกแบบลวดลายในการพุ่ง และทดลองทอด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อสร้างความแปลกใหม่และเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ โดยยังคงไว้ซึ่งความเรียบง่ายและแสดงถึงคุณค่าของผ้าไหมไทย แต่เพิ่มเทคนิคการทอและการพุ่งด้วยวัสดุอื่นๆ เพื่อเพิ่มความทันสมัย

เทคนิคที่นำมาใช้ในการทอมีดังนี้

1. การใช้เส้นยืนด้วยสีเพียงสีเดียว
2. การใช้เส้นยืนสลับสี
3. การพุ่งด้วยไหมต่างชนิดกัน
4. การพุ่งด้วยไหมต่างขนาดกัน
5. การพุ่งด้วยวัสดุอื่น
6. การเว้นว่างด้วยการไม่พุ่ง

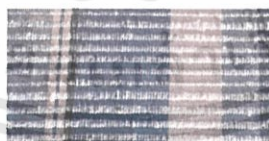
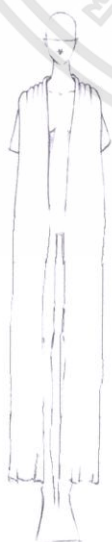

เส้นยืนสีเดียว

เส้นยืนสลับสี

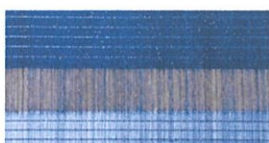
ภาพที่ 3.2 แสดงลักษณะการวางลายของเส้นยืน

เทคนิคพุ่งไหมขนาดใหญ่

เทคนิคพุ่งดินเงิน

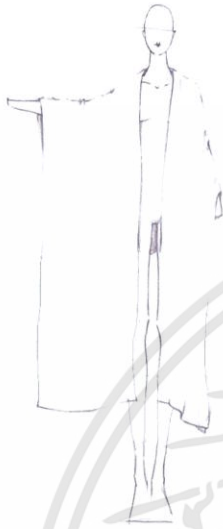

เทคนิคเว้นว่างโดยไม่มีการพุ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนภาพที่ 3.3 แสดงเทคนิคต่างๆ ที่นำมาใช้ในผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การพัฒนาออกแบบลวดลายเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับเทคนิคการทอ

Silk Shawl
100 cm x 260 cm

ภาพที่ 3.4 แสดงการออกแบบผ้าคลุมไหล่

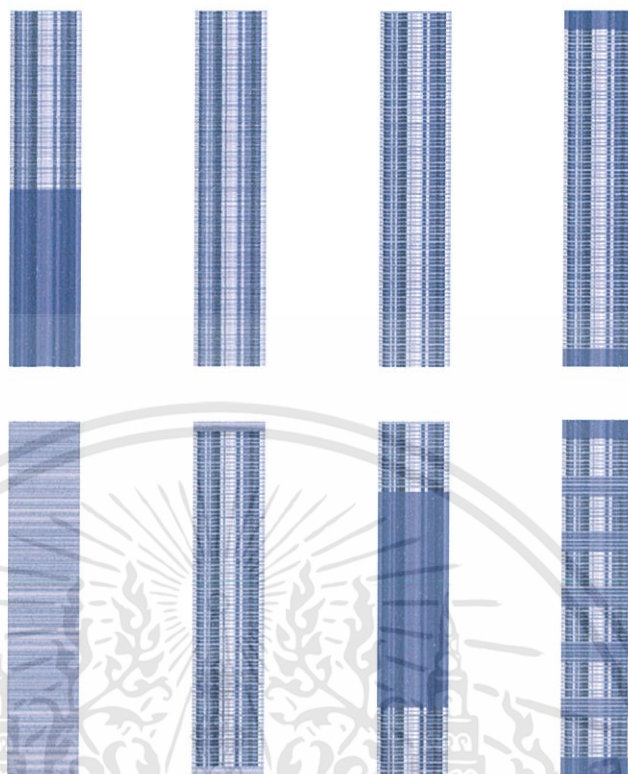
Silk Scarf
50 cm x 260 cm

ภาพที่ 3.5 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50 cm x 300 cm

ภาพที่ 3.6 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ

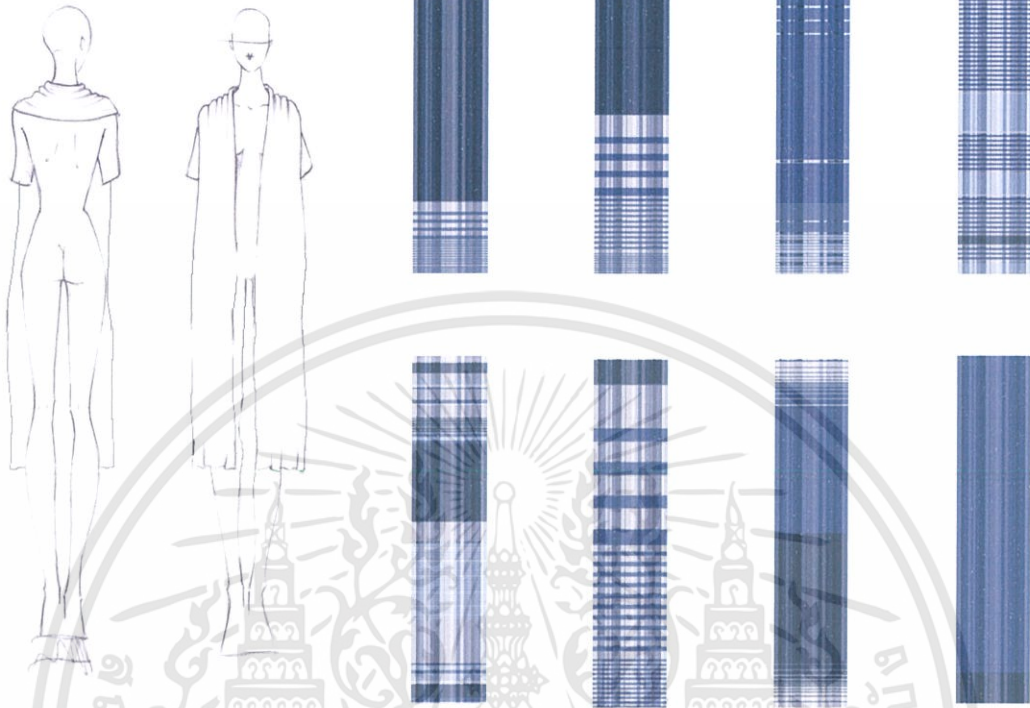
Silk Square
100 cm x 100 cm

ภาพที่ 3.7 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ

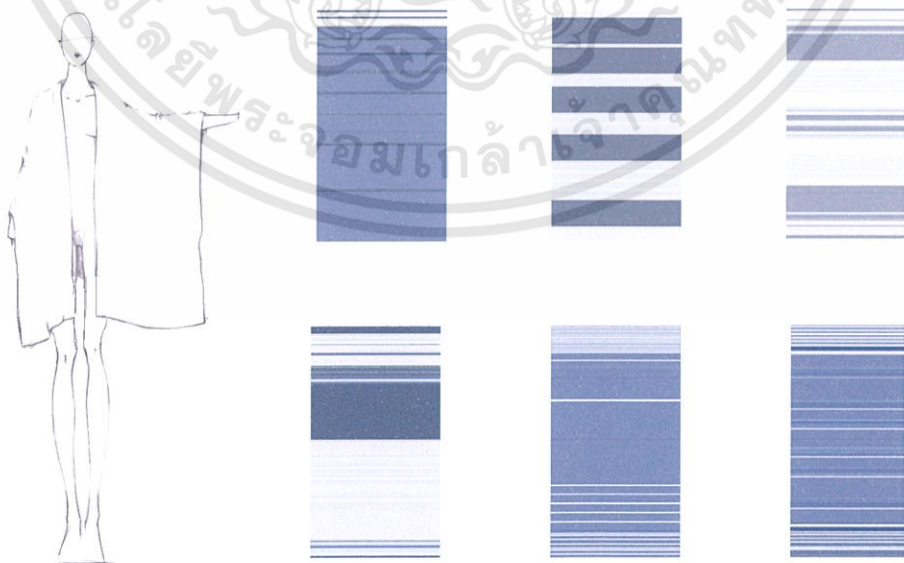
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50 cm x 260 cm

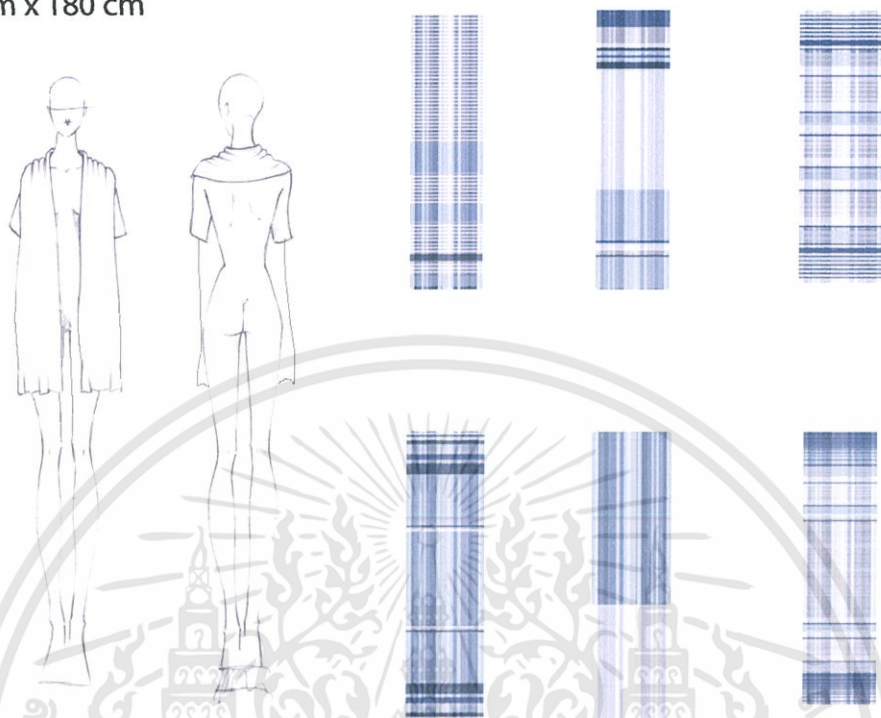
ภาพที่ 3.8 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ

Silk Shawl
100 cm x 180 cm

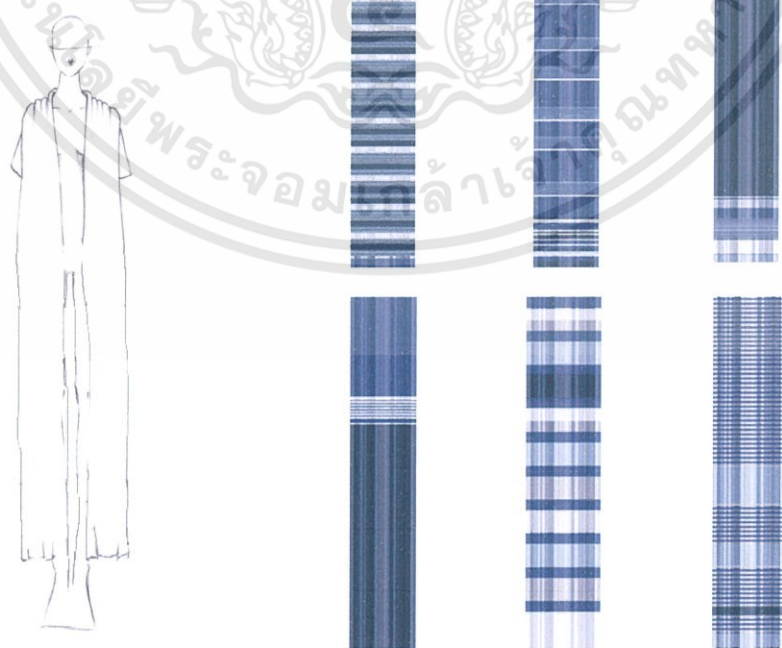
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาพที่ 3.9 แสดงการออกแบบผ้าคลุมไหล่ ญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50 cm x 180 cm

ภาพที่ 3.10 แสดงการออกแบบผ้าพันคอ

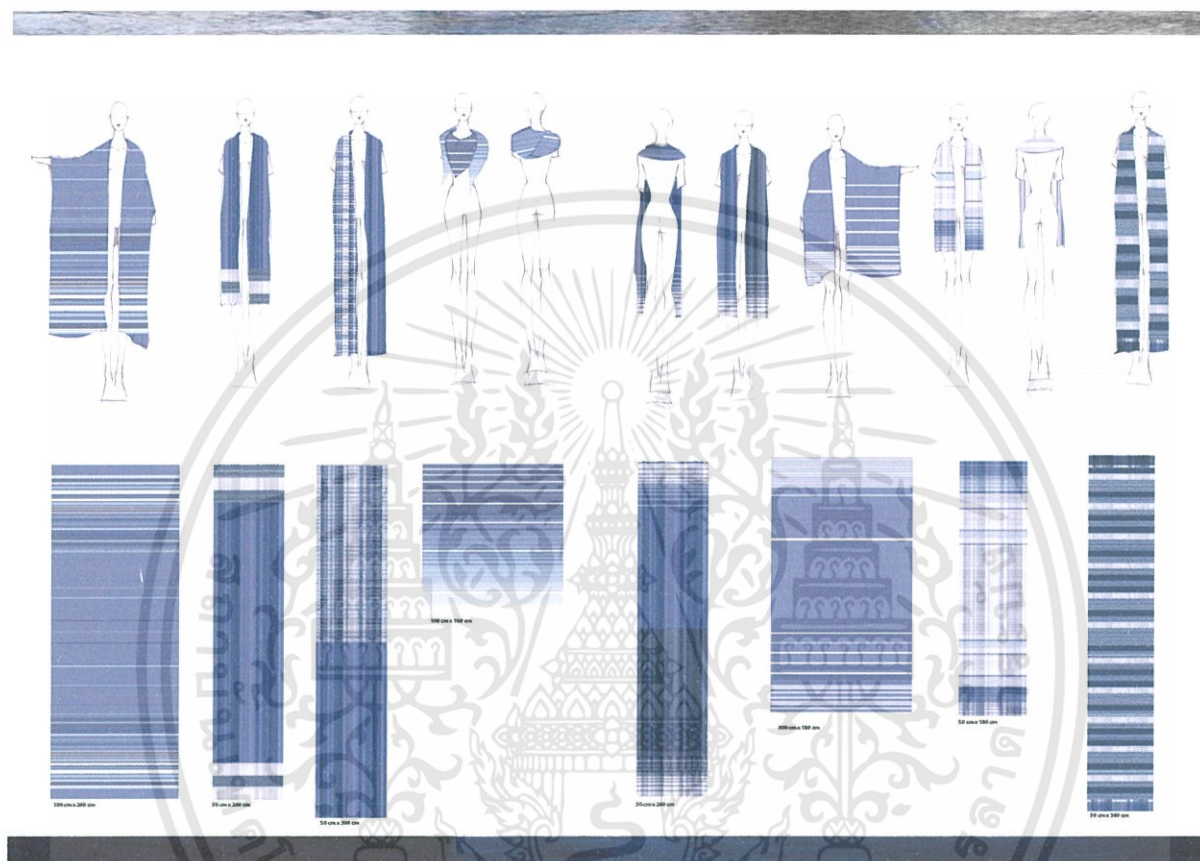
Silk Shawl
50 cm x 300 cm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาพที่ 3.11 แสดงการออกแบบผ้าคลุมไหล่
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การออกแบบผลิตภัณฑ์

หลังจากได้เทคนิคแล้ว จึงทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผ้าพันคอ และผ้าคลุมไหล่ รวมทั้งหมด 8 ชิ้น

ภาพที่ 3.12 แสดงการออกแบบผ้าคลุมไหล่ และผ้าพันคอรวมทั้งหมด 8 ชิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การวางลาย และเทคนิคบนผลิตภัณฑ์

Silk Shawl
100 cm x 260 cm

ภาพที่ 3.13 แสดงแบบสรูปผ้าคลุมไหล่ และเทคนิคที่นำมาใช้

Silk Scarf
50 cm x 260 cm

ไหมขนาดใหญ่
เว้นว่าง
ดินเงิน

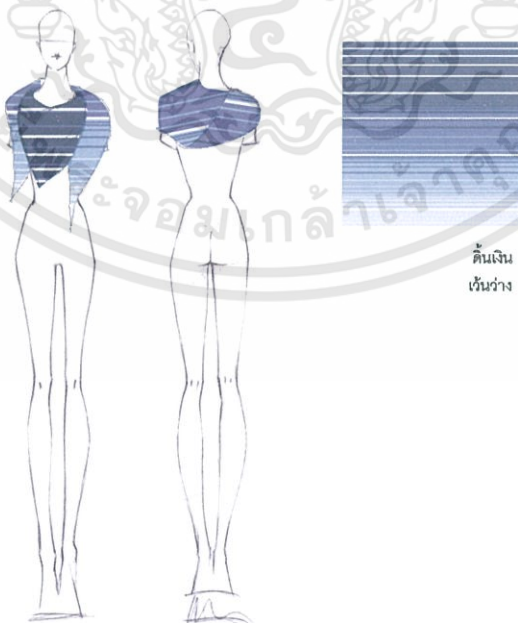
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ใช้เฉพาะในวงแคบๆ ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50 cm x 300 cm

ภาพที่ 3.15 แสดงแบบสรูปผ้าพันคอ และเทคนิคที่นำมาใช้

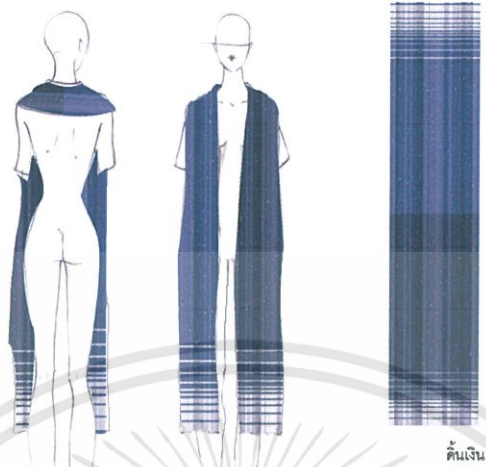
Silk Square
100 cm x 100 cm

ภาพที่ 3.16 แสดงแบบสรูปผ้าคลุมไหล่ และเทคนิคที่นำมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50 cm x 260 cm

ภาพที่ 3.17 แสดงแบบสรูปผ้าพันคอ และเทคนิคที่นำมาใช้

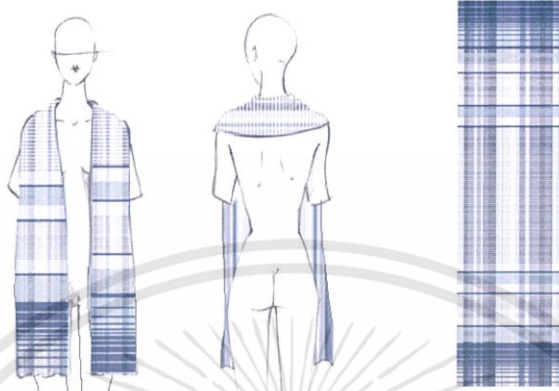
Silk Shawl
100 cm x 200 cm

ภาพที่ 3.18 แสดงแบบสรูปผ้าคลุมไหล่ และเทคนิคที่นำมาใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50 cm x 180 cm

ดินเงิน
ไหมขนาดใหญ่

ภาพที่ 3.19 แสดงแบบสรูปผ้าพันคอ และเทคนิคที่นำมาใช้

Silk Shawl
50 cm x 300 cm

ดินเงิน
เส้นกว้าง
ไหมขนาดใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ภาพที่ 3.20 แสดงแบบสรูปผ้าคลุมไหล่ และเทคนิคที่นำมาใช้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 สรุปผลการออกแบบ

- 3.6.1 เทคนิคการใช้ดินเงินมาแทรกในการพู่नाสนใจดี ทำให้งานดูหรูหรามากขึ้น
- 3.6.2 ควรใช้ไหมต่างขนาดมาแทรกเพิ่มในการพู่ เพื่อสร้างผิวสัมผัสที่แตกต่าง
- 3.6.3 สามารถใช้เส้นยืนเพียงสีเดียวได้ เพื่อลดกระบวนการการผลิต
- 3.6.4 เพิ่มความยาวของเส้นผ้า เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ดูหรูหรามากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การนำเสนอผลงานออกแบบ

การนำเสนอผลงานขั้นสุดท้ายหลังจากได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการตรวจวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบไปด้วย

- 4.1 รายละเอียดผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบไปด้วย ภาพด้าน วัสดุที่ใช้ เทคนิคและลวดลาย
- 4.2 การประเมินราคาต้นทุนของผลิตภัณฑ์
- 4.3 ภาพถ่ายผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

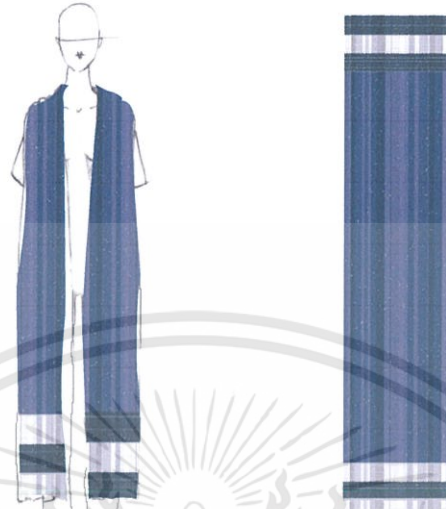
4.1 รายละเอียดผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 4.1 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50 cm x 260 cm

ไหมขนาดใหญ่
เว้นว่าง
ตีนเงิน

ภาพที่ 4.2 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ

Silk Scarf
50 cm x 300 cm

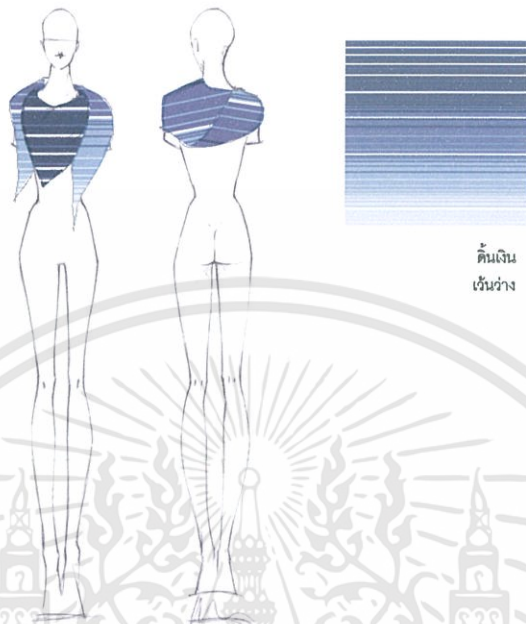

ตีนเงิน
เว้นว่าง

ภาพที่ 4.3 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ

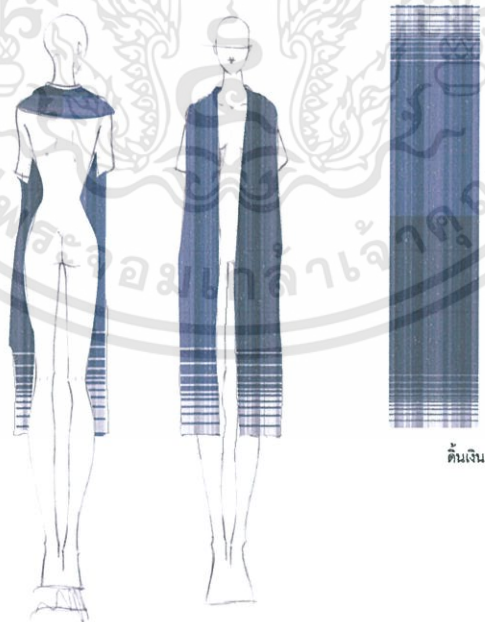
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Square
100 cm x 100 cm

ภาพที่ 4.4 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ

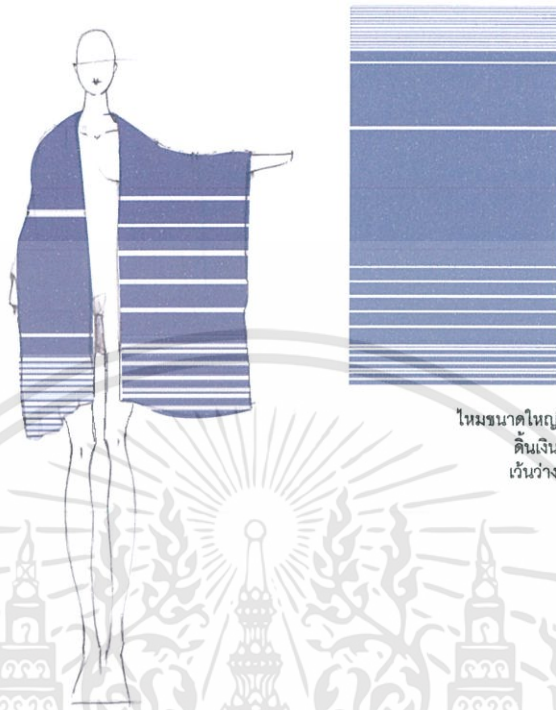
Silk Scarf
50 cm x 260 cm

ภาพที่ 4.5 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

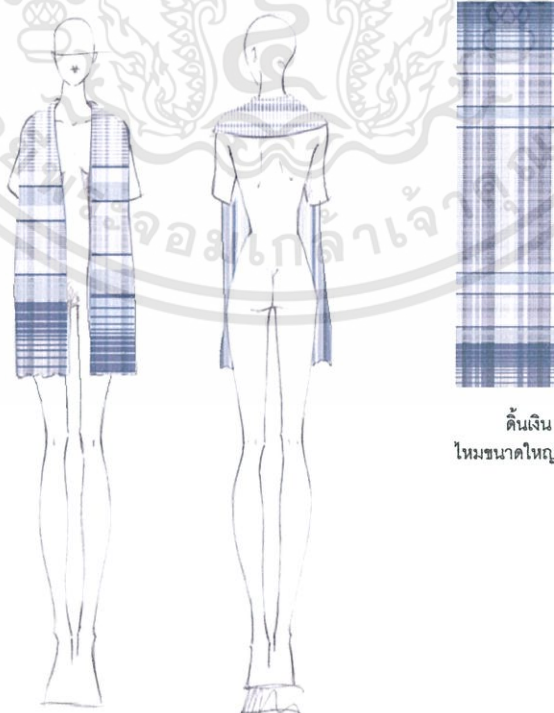
Silk Shawl
100 cm x 200 cm

ไหมขนาดใหญ่
คั่นเงิน
เว้นว่าง

ภาพที่ 4.6 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่

Silk Scarf
50 cm x 180 cm

คั่นเงิน
ไหมขนาดใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะในชั้นเรียนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Shawl
50 cm x 300 cm

ภาพที่ 4.8 แสดงรายละเอียดผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่

4.2 การประเมินราคาต้นทุน

ในแบรนด์ จิม ทอมป์สัน มีการเปลี่ยนแปลงคอลเลกชันทุกๆ 6 เดือน

จำนวนแบบผ้า	8 แบบ
จำนวนผ้าที่ต้องทอในแต่ละแบบ	125 ผืน
จำนวนผ้าที่ต้องทอทั้งหมด	1,000 ผืน

ต้นทุนคงที่

เงินเดือนเจ้าของร้าน	180,000 บาท	ต่อเดือน	30,000 บาท
ค่าเช่าร้าน	120,000 บาท	ต่อเดือน	20,000 บาท
ค่าน้ำ	6,000 บาท	ต่อเดือน	1,000 บาท
ค่าไฟ	12,000 บาท	ต่อเดือน	3,000 บาท
ค่าเดินทาง	8,100 บาท	ต่อเดือน	1,350 บาท
ค่าไหม(เส้นยืน)	46,000 บาท		
ค่าข้อม(เส้นยืน)	10,000 บาท		
ค่าจั่นเส้นยืน	21,600 บาท		
ค่าเก็บตระกรอ	600 บาท		
รวมต้นทุนคงที่	404,300 บาท		

เอกสารนี้เป็นเอกสารจำนวนผ้าที่ต้องทอทั้งหมด 1,000 ผืน หากท่านนั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คาดการณ์ว่าสินค้าจะขายได้	70%
จำนวนที่นำจะขายได้	700 ผืน
ต้นทุนคงที่ต่อผืน	525.59 บาท

4.2.1 ผ้าพันคอ	ขนาด 50 x 180 เซนติเมตร	
ต้นทุนคงที่	530 บาท	
ค่าไหม(เส้นพุ่ง)	180 บาท	
ค่าข้อม(เส้นพุ่ง)	50 บาท	
ค่าคั้นเงิน	16 บาท	หลอดละ 160 บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	50 บาท	
ค่าเก็บขายผ้า	20 บาท	
รวมค่าใช้จ่าย	846 บาท	
ภาษี VAT 7%	60 บาท	
คิดเป็นต้นทุนผืนละ	906 บาท	

4.2.2 ผ้าพันคอ	ขนาด 50 x 260 เซนติเมตร	
ต้นทุนคงที่	530 บาท	
ค่าไหม(เส้นพุ่ง)	260 บาท	
ค่าข้อม(เส้นพุ่ง)	150 บาท	
ค่าคั้นเงิน	16 บาท	หลอดละ 160 บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	50 บาท	
ค่าเก็บขายผ้า	20 บาท	
รวมค่าใช้จ่าย	1,026 บาท	
ภาษี VAT 7%	72 บาท	
คิดเป็นต้นทุนผืนละ	1,198 บาท	

4.2.3 ผ้าพันคอ	ขนาด 50 x 300 เซนติเมตร	
ต้นทุนคงที่	530 บาท	
ค่าไหม(เส้นพุ่ง)	300 บาท	
ค่าข้อม(เส้นพุ่ง)	150 บาท	
ค่าคั้นเงิน	16 บาท	หลอดละ 160 บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	50 บาท	
ค่าเก็บขายผ้า	20 บาท	
รวมค่าใช้จ่าย	1,066 บาท	
ภาษี VAT 7%	75 บาท	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คิดเป็นต้นทุนสิ้นละ 1,141 บาท

4.2.4 ผ้าคลุมไหล่	ขนาด 100 x 100 เซนติเมตร	
ต้นทุนคงที่	530 บาท	
ค่าไหม(เส้นพุ่ง)	200 บาท	
ค่าข้อม(เส้นพุ่ง)	100 บาท	
ค่าคืนเงิน	32 บาท	หลอดละ 160 บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	100 บาท	
ค่าเก็บชายผ้า	40 บาท	
รวมค่าใช้จ่าย	1,002 บาท	
ภาษี VAT 7%	70 บาท	
คิดเป็นต้นทุนสิ้นละ	1,072 บาท	

4.2.5 ผ้าคลุมไหล่	ขนาด 100 x 200 เซนติเมตร	
ต้นทุนคงที่	530 บาท	
ค่าไหม(เส้นพุ่ง)	400 บาท	
ค่าข้อม(เส้นพุ่ง)	200 บาท	
ค่าคืนเงิน	32 บาท	หลอดละ 160 บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	100 บาท	
ค่าเก็บชายผ้า	40 บาท	
รวมค่าใช้จ่าย	1,302 บาท	
ภาษี VAT 7%	91 บาท	
คิดเป็นต้นทุนสิ้นละ	1,393 บาท	

4.2.6 ผ้าคลุมไหล่	ขนาด 100 x 260 เซนติเมตร	
ต้นทุนคงที่	530 บาท	
ค่าไหม(เส้นพุ่ง)	520 บาท	
ค่าข้อม(เส้นพุ่ง)	260 บาท	
ค่าคืนเงิน	32 บาท	หลอดละ 160 บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	100 บาท	
ค่าเก็บชายผ้า	40 บาท	
รวมค่าใช้จ่าย	1,482 บาท	
ภาษี VAT 7%	104 บาท	
คิดเป็นต้นทุนสิ้นละ	1,622 บาท	

4.2.6 ผ้าคลุมไหล่ ขนาด 100 x 300 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นทุนคงที่	530 บาท	
ค่าไหม(เส้นพุ่ง)	600 บาท	
ค่าย้อม(เส้นพุ่ง)	300 บาท	
ค่าคืนเงิน	32 บาท	หลุดละ 160 บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	100 บาท	
ค่าเก็บชายผ้า	40 บาท	
รวมค่าใช้จ่าย	1,602 บาท	
ภาษี VAT 7%	112 บาท	
คิดเป็นต้นทุนชิ้นละ	1,714 บาท	

4.3 ภาพถ่ายผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

นำเสนอผลิตภัณฑ์โดยใช้แบรนด์สินค้า คือ Jim Thomson

4.3.1 เนื่องมาจากการย้อมสีธรรมชาติทั้งหมดจากต้นคราม จึงตั้งชื่อคอลเลคชันนี้ว่า Indigo

4.3.2 ภาพถ่ายแฟชั่น (fashion set) และภาพถ่ายรายละเอียดของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้น (detail set)

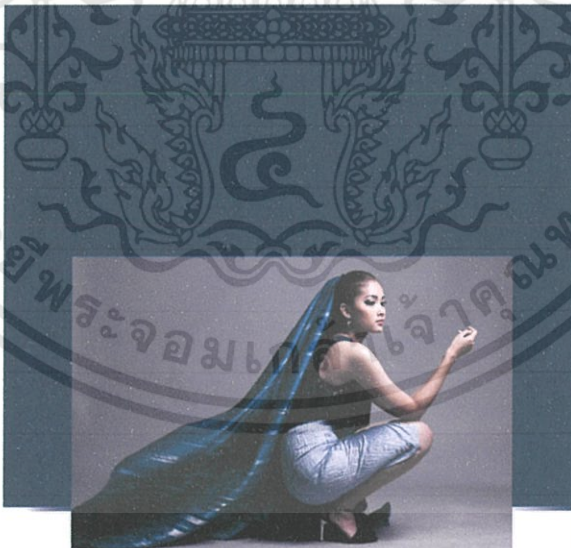
ภาพที่ 4.9 แสดงภาพถ่ายผลิตภัณฑ์ต้นแบบในรูปแบบแฟชั่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50cm x 180cm

ภาพที่ 4.10 แสดงรายละเอียดผ้าพันคอในขณะสวมใส่

Silk Shawl
100cm x 260cm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนภาพที่ 4.11 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Shawl
100cm x 260cm

ภาพที่ 4.12 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่

Silk Square
100cm x 100cm

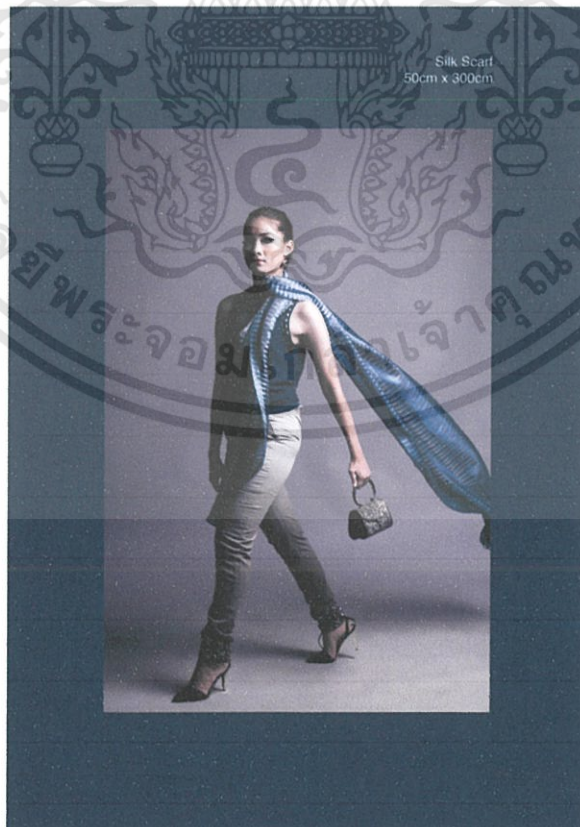
ภาพที่ 4.13 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Scarf
50cm x 260cm

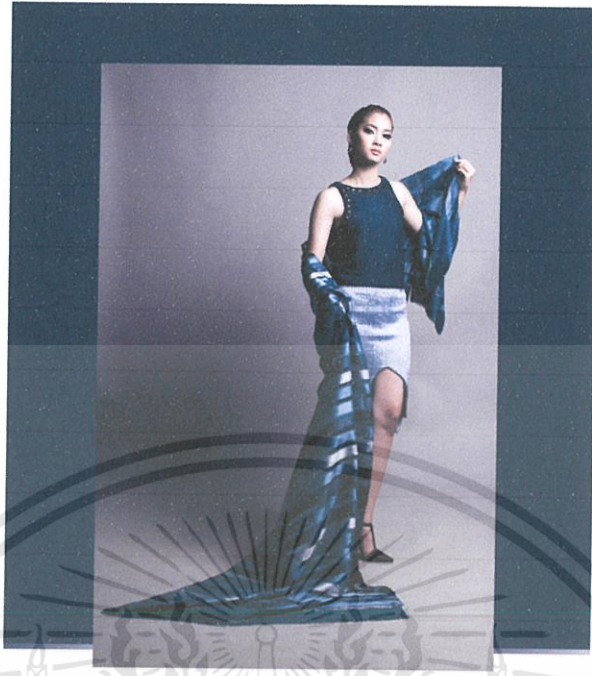

ภาพที่ 4.14 แสดงรายละเอียดผ้าพันคอในขณะสวมใส่

Silk Scarf
50cm x 300cm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ภาพที่ 4.15 แสดงรายละเอียดผ้าพันคอในขณะสวมใส่ ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Silk Shawl
100cm x 300cm

ภาพที่ 4.16 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่

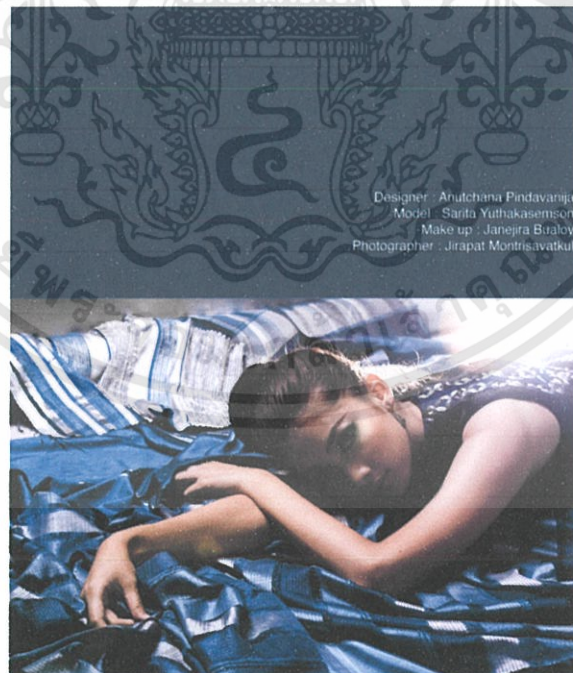
Silk Shawl
100cm x 200cm

ภาพที่ 4.17 แสดงรายละเอียดผ้าคลุมไหล่ในขณะสวมใส่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ผู้จัดทำเพื่อไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.18 แสดงรายละเอียดผ้าพันคอในขณะสวมใส่

ภาพที่ 4.19 แสดงภาพถ่ายผ้าพันคอและผ้าคลุมไหล่ในรูปแบบแฟชั่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ทางปัญญาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีอยู่เพื่อเป็นประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการออกแบบและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการออกแบบ

โครงการออกแบบผ้าไหม บ้านนาตัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบริษัท จิม ทอมป์สัน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นโครงการที่ดำเนินถึงด้านสังคม ศิลปะ รวมไปถึงด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เริ่มต้นตั้งแต่ การใช้ไหมพื้นบ้านที่ชาวบ้านเลี้ยงเอง การสาวไหม การย้อมด้วยสีธรรมชาติจากคราม การกรอไหม และการทอ โดยเน้นการออกแบบให้มีความแปลกใหม่ สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน มีความทันสมัย และยังเป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและสร้างรายได้ให้กับชุมชน จากการที่ได้ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้สามารถสรุปประเภทของผลิตภัณฑ์ โดยผลิตภัณฑ์ในโครงการมีดังนี้

ผ้าพันคอ	ขนาด 50 x 180 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 50 x 260 เซนติเมตร	จำนวน 2 ผืน
	ขนาด 50 x 300 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
ผ้าคลุมไหล่	ขนาด 100 x 100 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 200 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 260 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน
	ขนาด 100 x 300 เซนติเมตร	จำนวน 1 ผืน

จากขอบเขตดังกล่าว ได้ทำการออกแบบผ้าไหม และคัดเลือกแบบเพื่อนำมาพัฒนาตลาดโดยใช้เทคนิคต่างๆที่เหมาะสม และสรุปแบบร่างขั้นสุดท้ายเพื่อนำไปผลิตเป็นผลงานจริง

จากการออกแบบ สามารถออกแบบผ้าไหมให้มีความแปลกใหม่และสอดคล้องกับการใช้งาน มีความทันสมัยและเป็นสากล โดยผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์ คือการทำผ้าไหมและการทำเครื่องประดับที่เรียกว่า ประเก้อม เข้าด้วยกัน โดยการใช้เทคนิคการย้อมสีธรรมชาติจากครามและการพุ่งคืนเงิน ซึ่งสามารถออกแบบได้เหมาะสม ตรงตามกลุ่มเป้าหมายและเป็นไปตามจุดประสงค์ของโครงการ

5.2 ข้อเสนอแนะของนักศึกษา

การทำผ้าไหมไทยเป็นผ้าที่มีเสน่ห์ และมีความน่าสนใจอยู่มาก มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร เมื่อนำเทคนิคการย้อมสีธรรมชาติ และการเพิ่มเทคนิคที่เส้นพุ่ง ก็จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบได้อีกมากและสามารถสร้างความเป็นเอกลักษณ์และจุดขายของผ้าไหมไทย ทั้งนี้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้สีธรรมชาติในการย้อมเส้นไหม กระบวนการผลิตผ้าไหมไทยที่ประณีต และการอนุรักษ์เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัฒนธรรมไทยของชาวบ้านในการทำผ้าไหม อันเป็นการคำนึงถึงในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดผลงานออกแบบที่สร้างสรรค์และยั่งยืนต่อไปในอนาคต จึงอยากให้นักออกแบบรุ่นใหม่เห็นคุณค่า และให้ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้ในงานออกแบบให้มากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม เทคนิคในการย้อมเส้นไหมด้วยครามยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีกเรื่อยๆ ในอนาคต สามารถเพิ่มเทคนิค เช่น การทำมัดหมี่ และเล่นลวดลาย รวมไปถึงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ได้อีกมาก แต่ควรระวังเรื่องการใช้เงินในเส้นพุ่งมากเกินไปอาจทำให้เนื้อผ้าหดรัด ไม่น่าสวมใส่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- อัจฉรา ไสละสุด. 2543. ความรู้เรื่องผ้า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
 นวลแข ปาลิวณิช. 2542. ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเครชั่น
 คร.เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี. 2013. การย้อมเส้นไหมสีธรรมชาติให้ได้คุณภาพ.[online]. Available :
<http://www.dr-duan.com/Dyeing-silk>
- The Jame H.W. Thompson Foundation. 2004. ชีวิตและตำนานของ จิม ทอมป์สัน.[online]. Available :
<http://www.jimthompsonhouse.com/thai/life/index.asp>
- ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ดาก. 2012. การสาวไหม.[online]. Available :
http://qsds.go.th/qthaisilk_center/inside.php?com_option=page&aid=311&sub=310&site=tak
- หยาดพิรุณ บุญสุด, ประสงค์ สีหนาม. 2011.ไหม: องค์ประกอบและโครงสร้าง คุณสมบัติและการประยุกต์ใช้. [online]. Available :
http://research.msu.ac.th/journal_/wp-content/uploads/2013/06/12.ไหม-องค์ประกอบและโครงสร้าง-คุณสมบัติและการประยุกต์ใช้.pdf
- กรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2012. การเลี้ยงไหม.[online]. Available :
http://qsds.go.th/osrd/?page_id=329
- พีระพงศ์ ศรีศาสตร์. 2553. ทศนธาตุ.[online]. Available :
http://www.cpss.ac.th/All_link/ART/page26.html
- ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, ภาควิชาวิทยาการสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2553. “โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตการย้อมสีธรรมชาติ”. [online]. Available :
<http://ipc6.dip.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=oxGX1qKEyKI=&tabid=55>

ภาคผนวก

กลุ่มมัดหมี่โหดโบราณทอผ้าสีธรรมชาติ หมู่บ้านนาตัง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ติดต่อ : นายสุรโชติ ตามเจริญ (น้ำโก้)

สถานที่ : บ้านเลขที่ 4 หมู่ 8 ต.เขวาสินรินทร์ อ.เขวาสินรินทร์ จ.สุรินทร์

โทร: 087 241 4420

ร้านบ้านอะคริลิก

ขึ้นรูปอะคริลิก และเลเซอร์คัทอะคริลิก

สถานที่ : ซอยตลาดกระบ้ง 46

โทร : 086 803 9614

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวอนุชานา ปิณฑาวณิช

วุฒิการศึกษา

ระดับประถมศึกษา

โรงเรียนราชวินิต

ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนศึกษานารี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้